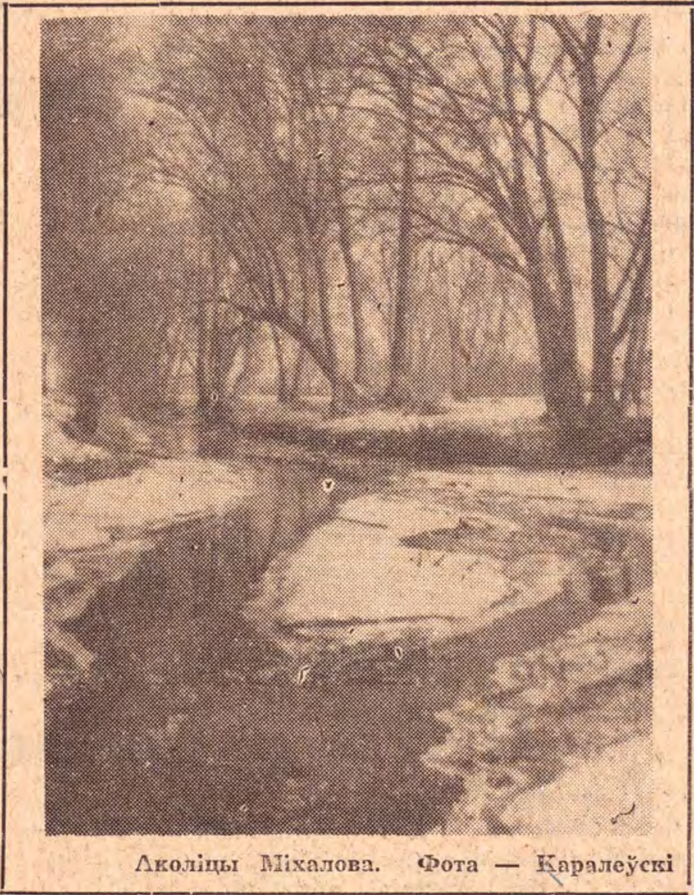
Cena 60 gr.

Цана 60 гр.

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА - КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 9 (157) БЕЛАСТОК, 1 САКАВІКА 1959 года ГОД IV

Аколіцы Міхалова. Фота — Каралеўскі

У трэцюю гадавіну дзейнасці Таварыства

Дзень 26.II.1956 года — памятная нам дата. У гэты дзень адбыўся першы арганізацыйны З'езд, які паклікаў да жыцця Беларускае грамадска - культурнае таварыства ў Польшчы. Толькі дзякуючы правідловай ленінскай нацыянальнай палітыцы Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі і Ураду Польскай Народнай Рэспублікі, беларускае насельніцтва атрымала магчымасць утварыць сваю грамадска - культурную арганізацыю і выдаваць часопіс на роднай мове, а таксама матэрыяльнае забеспячэнне, як арганізацыі, так і часопіса.

Утварэнне БГ-КТ і яго друкаванага органа «Нівы» — гэта надзвычай вялікія дасягненні беларускага насельніцтва пражываючага ў Польшчы. Таму дзень 26 лютага 1956 года з'яўляецца не толькі памятнай, але і гістарычнай датай.

Тры гады мінула ўжо ад першага З'езду БГ-КТ. Адзначаючы гадавіны заўсёды азіраемся назад на пройдзены намі шлях і задаем пытанне: які след па сабе пакінулі мы на гэтым шляху. Падобнае пытанне, можа нам паставіць беларускае насельніцтва. Ды не толькі можа. Беларускае насельніцтва мае права дамагацца ад нас, прадстаўнікоў Таварыства, адказу на пытанне: што зрабілі мы на працягу трох мінулых год? БГ-КТ паклікана да жыцця з мэтай служэння гэтаму насельніцтву, з мэтай падымання яго культурнага ўзроўню, з мэтай развіцця беларускай культуры ў Польшчы.

Трэба сказаць, што шлях, які мы распачалі тры гады таму назад на быў лёгкім. Паклікананае да жыцця Беларускае таварыства не мела выпрацаванай канкрэтнай праграмы сваёй дзейнасці, людзі, якія прыступілі да працы ў Таварыстве не мелі яшчэ вопыту, каб пакіраваць такім родам працай. Таму нічога дзіўнага, што ў працы Таварыства было шмат памылак. Аднак не гледзячы на гэтыя памылкі Таварыства можа ўжо пахваліцца і паважнымі дасягненнямі. Аб працы БГ-КТ пісалася ўжо на старонках «Нівы» вельмі многа. Аднак, каб чытач мог мець магчыма поўны вобраз дасягненняў Таварыства неабходнай справай з'яўляецца іх кароткі перагляд.

Першачарговай працай Таварыства было яго арганізацыйнае ўзмацненне. У сувязі з тым, згодна са статутам БГ-КТ, былі паклíканы да жыцця аддзелы Таварыства ў Бельску-Падляскім, Гайнаўцы, Міхалове (на Беластоцкі павет), Саколцы, Сямяцічах, Варшаве і гурток Таварыства ў Шчыціне. У апошнім часе арганізаваўся Гарадскі Аддзел БГ-КТ у Беластоку. Пастаянна, хоць не ў хуткім тэмпе, павялічваецца лік членаў БГ-КТ.

Асаблівую ўвагу звярнула Таварыства на арганізацыю і развіццё беларускіх самадзейных мастацкіх калектываў. У сучасны момант налічваецца ўжо больш 50 харавых, танцавальных, музычных і драматычных калектываў. Большасць з іх арганізавана і вядзецца настаўнікамі беларускіх школ. Асаблівая пахвала належыцца настаўніцы Галіне Карпюк з вёскі Шчыты ў Бельскім павеце, якая арганізавала аж тры мастацкія калектывы: харавы, танцавальны і драматычны. Галіна Карпюк дае выдатны прыклад іншым настаўнікам.

У Беластоку існуе вядомы ўжо не толькі ў нас, але і за межамі нашай краіны Беларускі народны калектыў песні і танца. У кастрычніку мінулага года калектыў пабываў у Гродне, дзе цешыўся вялікім поспехам. Многа было нараканняў, што калектыў песні і танца рэдка выступае ў розных мясцовасцях Беласточчыны. Гэта было звязана з транспартнымі цяжкасцямі. У сучасны момант, калі Таварыства мае ўжо ўласны аўтабус, гэты калектыў будзе часцей заглядаць не толькі ў мястэчкі а і ў вёскі Беласточчыны. Існуе эстрадная група пры Беластоцкім Гарадскім Аддзеле БГ-КТ. Арганізуецца эстрада пры Галоўным Праўленні нашага Таварыства.

Таварыств клапоціцца аб развіцці беларускіх школ і аб іх кадравым забеспячэнні. Па ініцыятыве Таварыства адкрыта Кафедра беларускай філалогіі пры Варшаўскім Універсітэце і беларуская філалогія пры Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку, якія рыхтуюць кадры беларускіх філолагаў.

Пры Таварыстве ўтвораны навуковы гурток, члены, якога працуюць у розных галінах ведаў.

Як бачым Таварыства ахоплівае сваім уплывам штораз шырэйшыя колы беларускага насельніцтва і тым самым прычыніяецца да падняцця культурнага узроўню нашай краіны.

ВІКТАР ШВЕД

Сакратар ГП БГ-КТ

Нарада культурна-асветнай працы

20 лютага г. г. закончылася ў Варшаве двухдзённая нарада прысвечаная культурна - асветнай працы і дзейнасці бібліятэк у 1959 годзе, арганізаваная Дэпартаментам культурна-асветнай працы і бібліятэк Міністэрства культуры і мастацтва.

У нарадзе прынялі ўдзел дырэктары ваяводскіх дамоў культуры і ваяводскіх бібліятэк, кіраўнікі аддзелаў культурна - асветнай працы і бібліятэк прэзідыумаў ваяводскіх народовых радаў, а таксама прадстаўнікі нацыянальных таварыстваў у Польшчы.

На нарадзе разглядаліся справы развіцця бібліятэк і росту колькасці чытачоў, асабліва ў вёсках, справы адукацыі і прафесіянальнай падрыхтоўкі працаўнікоў культурна - асветных устаноў, а таксама планы дзейнасці ваяводскіх дамоў культуры.

У дыскусіі на нарадзе выступіла дырэктар Ваяводскага Дома культуры ў Беластоку А. Раманоўская, якая, між іншым, звярнула ўвагу на неабходнасць арганізавання ў гэтым годзе курсаў для культработнікаў, якія працуюць у беларускім асяроддзі, у першую чаргу настаўнікаў беларускіх школ. Далей А. Раманоўская паказала на патрэбу дапамогі Беларускаму таварыству ў выдавецкіх справах.

В. Ш.

Пасяджэнне праграмнай камісіі па апрацаванню матэрыялаў з гісторыі Беларусі

21 лютага г. г. адбылося ў Міністэрстве асветы пасяджэнне праграмнай камісіі паклíканай да апрацавання матэрыялаў з гісторыі Беларусі для пачатковых беларускіх школ на Беласточчыне.

Камісія вырашыла, што апрацаваныя гістарычныя матэрыялаў будуць падрыхтаваны да друку новыя чытанкі для IV, V, VI і VII класаў, у якіх апрача твораў выдатных беларускіх пісьменнікаў знойдуцца найлепшыя мастацкія творы маладых беларускіх паэтаў і празаікаў пражываючых у Польшчы, беларускі фальклор Беласточчыны, казкі, прымаўкі, памяткі бел. архітэктуры і г. д.

Пастаноўлена, што ў сакавіку г. г. адбудзецца ў Беластоку нарада з удзелам прадстаўнікоў Міністэрства асветы ПЗВС (Дзяржаўнае Выдавецтва школьных падручнікаў) і Беларускага таварыства. Мэтай нарады будзе пакліканне калектыву да апрацавання матэрыялаў з гісторыі Беларусі і чытанак да навучання беларускай літаратуры.

В. Ш.

Весткі з БССР

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ ФІЗКУЛЬТУРНАГА РУХУ

ЦК КП Беларусі і Савет Міністраў БССР прынялі пастанову «Аб кіраўніцтве фізічнай культурай і спортам у БССР».

На сучасным этапе камуністычнага будаўніцтва — гаворыцца ў пастанове — калі ў вырашэнні дзяржаўных пытанняў усё большага значэння набывае роля масавых арганізацый працоўных, асабліва прафсаюзаў і камсамола, адпадае неабходнасць сканцэнтроўваць кіраўніцтва фізкультурай і спортам у руках дзяржаўных органаў.

У сувязі з гэтым вырашана скасаваць ад 1 сакавіка 1959 года Камітэт па фізічнай культуры і спорце пры Савеце Міністраў БССР. З мэтай накіроўвання і каардынацыі фізкультурнага руху ў рэспубліцы вырашана стварыць Саюз спартыўных таварыстваў і арганізацый БССР, які працаваў бы над кіраўніцтвам партыйных органаў пры шырокім і актыўным удзеле прафсаюзаў і камсамола, на аснове творчай ініцыятывы і самадзейнасці шырокіх мас фізкультурнікаў.

АЎТАБУС БЕЗ КАНДУКТАРА

Па цэнтральнай магістралі Бабруйска курсуе першы ў Беларусі аўтабус без кандуктара.

У ім пасажыры самі абслугоўваюцца. Дзеля гэтага ля ўваходных і выхадных дзвярэй прымацаваны скрынкі-касы, у якія кожны пасажыр сам укідае суму належную за праезд. Пасажыры з пастаяннымі праязнымі білетамі паказваюць свае білеты сваім суседзям.

У БАРАНАВІЧАХ

Пры санацыйнай Польшчы было толькі некалькі лекараў, ды і то прыватных. Цяпер у Баранавічах (Брэсцкая вобласць) звыш 30 розных медыцынскіх устаноў. З іх пяць бальніц, у тым ліку дзве дзіцячых, радзільны дом, 4 дзіцячых яслі, 13 пунктаў аховы здароўя на прадпрыемствах і іншых медыцынска - прафілактычных ўстановы. У горадзе працуе 186 лекараў і 490 медыцынскіх работнікаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

ДЛЯ ЗАРУБЕЖНЫХ ВЫСТАВАК

Эксперыментальны цэх Мінскага мотавелазавода штогод вырабляе вялікую колькасць веласіпедаў і матацыклаў на міжнародныя выстаўкі і кірмашы. Сёлета мотавелазаводцы адправяць 15 розных марак машын у краіны Азіі, Амерыкі, Еўропы. Матацыклы і веласіпеды будуць таксама адпраўлены ў Польшчу, Канаду, ГДР, Фінляндыю, Швецыю і многія іншыя краіны.

ПОМНІК ЗМАГАРАМ

У вёсцы Ярэмічы, Карэліцкага раёна, нядаўна адкрыты помнік 15 рэвалюцыянерам - падпольшчыкам, якія мужна змагаліся з белапольскімі захопнікамі і загінулі ў маі 1920 года.

НОВЫ БЕЛАРУСКІ ФІЛЬМ

Нядаўна ў Маскве адбыўся грамадскі прагляд новага беларускага фільма «Гадзіннік спыніўся апоўначы». Фільм апавядае аб герaічнай барацьбе беларускага народа супроць фашысцкіх акупантаў у гады Вялікай Айчыннай вайны. (рл)

Фальшывая гульня

Ноты трох вялікіх заходніх дзяржаў — ЗША, Францыі і Вялікабрытаніі — дасланыя ў мінулым тыдні Ураду Савецкага Саюза ў адказ на прапановы ад 10 студзеня б. г. адносна Германіі, з'яўляюцца кароткімі, лапідарнымі. У іх паўтараецца вядомае ўжо некалькі год становішча Захаду, у якім выяўляецца імкненне адкінуць савецкія прапановы.

Нота Францыі толькі тым адрозніваецца ад апошніх, што заключае ў сабе шмат непраборлівых, зняважлівых паклёпаў на ГДР. Тры заходнія дзяржавы, каб адвярнуць увагу ад адмоўнага характару сваіх адказаў згаджаюцца на скліканне канферэнцыі міністраў замежных спраў чатырох вялікіх дзяржаў.

Прадумаўшы сучаснае палітычнае становішча трэба сказаць, што ўсялякая дыпламатычная ініцыятыва, якой мэтай з'яўляецца адхіленне халоднай вайны і паляпшэнне адносін паміж дзяржавамі выходзіць толькі з боку Савецкага Саюза. Заходнія дзяржавы адкідаюць мірныя прапановы Савецкага Саюза, аднак не праяўляюць ніякіх супрацьпастаўленых прапаноў, якія з'ўляліся б прадметам спрэчак для абодвух бакоў. Наглядальнік маскоўскага радыё вельмі коратка ахарактарызаваў заходнія ноты: «у іх няма ніякіх канструктыўных сугестый, яны не вырашаюць германскай праблемы».

На аснове таго ўзнікае пытанне ці заходнія дзяржавы наогул хочуць аб'яднання Германіі, або якога іншага вырашэння германскай праблемы? Многія прыклады паказваюць на тое, што так ЗША, як і Францыя і Вялікабрытанія далёка стаяць ад гэтых намераў.

ЗША думаюць, што аб'яднанне ці канфедэрацыя дзвюх германскіх дзяржаў могуць быць ажыццёўленымі толькі шляхам хаця б частковай нейтралізацыі Германіі, але ў выніку такой нейтралізацыі дайшло б да аслаблення збройных і гаспадарчых уплываў ЗША у Заходняй Еўропе.

Не відаць таксама, каб аб'яднанне Германіі ляжала глыбока на сэрцы Вялікабрытаніі. Ужо ў сучасны момант Заходняя Германія з'яўляецца сур'ёзным канкурэнтам Вялікабрытаніі ў галіне развіцця гаспадаркі.

Як паказвае аб'яўленая статыстыка, у мінулым годзе ГФР перагнала Вялікабрытанію па вытворчасці гандлёвых суднаў. Заходняя Германія штораз шырэй выплывае на замежныя рынкі, на якіх данядаўна верхаводзіла Вялікабрытанія.

А Францыя? Гэтая краіна, напэўна, таксама не забыла, як на працягу 70 гадоў германскі імперыялізм наносіў ёй паражэнне. Як бачым, тры вялікія заходнія дзяржавы ўяўляюць сабе, што ў выніку аб'яднання або канфедэрацыі Германія, у якой зараз налічваецца 70 мільёнаў насельніцтва нанесла б удар перш-на-перш гаспадарцы многіх краін Заходняй Еўропы.

Гэта і з'яўляецца асноўнай прычынай таго, што ЗША, Вялікабрытанія і Францыя абараняюць нерэальныя прапановы адносна аб'яднання абедзвюх Германій, і тыя прапановы, якія не бяруць пад увагу суадносін палітычных сіл у Еўропе і аспірацый усяго германскага народа.

Фальшывая гульня заходніх дзяржаў мае і такі сэнс, што не зрабіўшы ніводнага кроку наперад у напрамку збліжэння становішч, яны называюць сябе абаронцамі свабоды і савецкага народа. Нядаўна генеральны сакратар НАТА Спак, які выступіў з прамовай у Калоніі, разрываў на сабе вопратку — з шалёнай роспаччу разводзіўся над лёсам жыхароў заходняга Берліна, якім, нібыта, пагражае савецкая агрэсія. Ён сказаў проста так:

— «У выпадку савецкай агрэсіі, дзяржавы — члены атлантычнага пакта не будуць чакаць, пакуль згінуць мільёны людзей. Шансы ворага, які б распачаў агрэсіўную вайну, будуць тым меншымі, чым мацней будзе ўзброены Захад, маю на ўвазе і атамную зброю. Справа гэтая не можа разглядацца з маральнага, а толькі і выключна з матэматычнага пункту гледжання». Савецкая прапанова ў справе Бярліна паводле ацэнкі генеральнага сакратара НАТА з'яўляецца спробай выклікання спрэчак і разнагалоссяў унутры Захаду.

Роспачны крык, які, зрэшты, вырваўся не толькі з грудзей пана Спака, разлічаны ў асноўным на прапагандавы эфект. Мілітарныя колы Захаду імкнуцца пераканацца ці Савецкі Саюз сапраўды гатовы перадаць св правы ў Бярліне ўраду Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі і падпісаць асобны мірны дагавор з ГДР. На такія і падобныя крыкі даў поўны адказ прэм'ер Хрушчоў у сваёй прамове, з якою ён выступіў у Туле.

Хрушчоў сказаў:

«— Падпісаны Савецкім Саюзам і іншымі дзяржавамі, якія былі ўдзельнікамі вайны, з Германіяй, дагавор з ГДР дасць гэтай дзяржаве поўны суверэнітэт, як самастойнай дзяржаве... Усім, хто лязгае зброяй можна толькі параіць, каб прынялі халодны душ для супакоення нерваў».

Раней ці пазней фальшывая гульня заходніх дзяржаў, на некарысць германскага народа, выявіцца. Калі б заходнія дзяржавы паспрабавалі зрабіць што на сілу, тады сустрэнуцца з супрацоўленнем савецкіх войск, бо «атрады савецкага войска, — як сказаў, між іншым, у гэтай прамове Хрушчоў, — стаяць у ГДР не дзеля таго, каб гуляць у гарадкі».

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Ваяводская канферэнцыя ПАРП у Беластоку

21 і 22 лютага ў Беластоку адбылася Партыйная ваяводская канферэнцыя. На канферэнцыю прыехала 300 дэлегатаў партыйнай арганізацыі Беласточчыны. Прысутнічалі таксама: член палітбюро ЦК ПАРП, старшыня Дзяржаўнай Рады — Аляксандр Завадзкі, член ЦК ПАРП пасол Беласточчыны ў Сейм ПНР міністр Ежы Штахэльскі, намеснік члена ЦК ПАРП Фелікс Лёрэк, член Цэнтральнай рэвізійнай камісіі — Эдуарда Арлоўская і член Цэнтральнай Камісіі партыйнага кантролю — Людвіка Янкоўская.

З дакладам аб перадз'ездавых тэзісах і аб тым, як праходзіла перадз'ездавая кампанія ў ваяводстве выступіў 1-шы сакратар ВК ПАРП — Аркадзь Лашэвіч. У дыскусіі над дакладам удзельнічала звыш 40 дэлегатаў. У іх выказваннях праяўлялася вялікая гаспадарчая клапатлівасць і партыйная адказнасць за далейшае развіццё ваяводства, павета, грамады ці вёскі, дэлегатам якой з'яўляўся дыскутант.

Дыскутанты, падкрэсліваючы дагэтуляшнія дасягненні ў галіне гаспадарчага развіцця Беласточчыны, адначасова паказалі на невыкарыстаныя яшчэ амаль усюды рэзервы, звярталі ўвагу і на хібы ў нашай гаспадарцы, якія можна і трэба ліквідаваць на кожным кроку.

У дыскусіі выступаў таксама Аляксандр Завадзкі. Ён у цёплых славах, сардэчна прывітаў беластоцкую партыйную арганізацыю і пажадаў далейшых поспехаў у пабудове сацыялізма.

У заключэнні канферэнцыі былі выбраны 31 дэлегат на III З'езд ПАРП. (вз)

Прэзідыум канферэнцыі ВК ПАРП у Беластоку.

ЯНКА БРЫЛЬ 8

Сэрца камуніста

Мяса-малочны саўгас «Сакмара», Зінчурынскага раёна, меў каля дваццаці пяці тысяч гектараў ураджайнай зямлі, багатыя фермы і мала рабочых рук. Цяжкім было тое лета! У Паўлу Арсеньевічу прачнуўся даўні рабацяга, які, па-народнаму забыўшыся ўлетку на нездароўе, шчыра працаваў і ў полі, і на ферме, знаходзячы час на гутаркі з людзьмі, якім ён, навучаны вопытам, расказваў, што такое фашызм. Увосень Паўла прызначылі сакратаром цэнтральнай канторы саўгаса, а ў пачатку зімы прыйшла, нарэшце, павестка з ваенкамата.

У лютую непагадзь, за сто кіламетраў ехаў ён у Зіянчурына — з ажыўшай надзеяй... Але здароўе зноў падвяло: паслалі не ў дзеючую армію, а малодшым брыгадзірам у будрабкалону. І там, у горадзе Орску, быў фронт — адказны ўчастак агульнанароднага фронта свяшчэннай барацьбы за перамогу над фашызмам. З заходніх раёнаў краіны сюды эвакуіраваўся вялікі завод, для якога — у прыспешаным тэмпе, не зважаючы на саракаградусны мароз — уводзіліся новыя карпусы. Суровым было жыццё будаўнікоў. Нялёгка было працаваць і загадчыкам клуба, у які, выматаўшыся за дзень на сцюжы пры няшчодрым тылавым пайку, людзі ішлі не надта ахвотна. Ды ўсё ж Павел, калі яго, пасля брыгадзірства, паслалі кіраваць работай клуба, выдатна спраўляўся і з гэтым абавязкам. Патрэбны былі нястомная выдумка, кемлівасць і душа. Усё гэта было, і за гэта яго палюбілі і там.

...Яшчэ з Сінельнікава Павел пісаў у Маскву, у Цэнтральны Камітэт Кампартыі Беларусі, з просьбай дапамагчы яму стаць салдатам. Пасля, калі з роднай наднёманскай старонкі на Чкалаўшчыну дайшло водгуле партызанскай барацьбы, пісаў ён яшчэ і яшчэ раз.

І вось, нарэшце, у маі 1942 года з Масквы прыйшла тэлеграма: з'явіцца ў распараджэнне ЦК КПБ.

Хвала і ўдзячнасць простым, шчырым людзям, самаадданая праца і некрыклівая мужнасць якіх так многа зрабілі для нашай перамогі!

У памяці партызан, якія пераходзілі лінію фронта, праваднікі іх, армейскія разведчыкі, застануцца скупымі на словы і нячутнымі ў хадзе лыжнікамі ў белых маскхалатах. Тыя разведчыкі ўспамінаюць сёння партызан як хлопцаў і дзяўчат у салдацкіх бушлатах, наўючаных падрыўной амуніцыяй, смелых і прыгожых у сваім маўклівым імкненні на захад, у варожы тыл. Шкада, вядома, што ні адны, ні другія з іх не могуць сёння амаль нічога больш сказаць пра таварышаў, з якімі рабілі калісьці адну вялікую справу. Аднак радзіма ведае іх: імёны многіх красаваліся ў свой час у загадах, зводках і ўказах, пра некаторых напісаны песні, кнігі, карціны, некаторым пастаўлены помнікі...

А што сказаць Паўлу Арсеньевічу, дый кожнаму з яго сяброў па спецгрупе, пра таго беларускага дзядзьку, які вёў іх цэлыя суткі па заваленых снегам нетрах наддзвінскіх лясоў — без лішніх слоў, без компаса і карты, нават без імя свайго і больш-менш дакладнага адраса? Можна толькі яшчэ раз паўтарыць тое самае слова падзякі, якім яны заплацілі яму на досвітку; можна толькі з цяплом у сэрцы яшчэ раз падумаць пра аднаго з тых безымянных герояў Вялікай Айчыннай вайны, якія сціпла называліся партызанскімі сувязнымі. Колькі іх засталося невядомымі, не адзначанымі славай, падобнымі да тысяч тых, якія на працягу стагоддзяў складалі і шліфавалі народную песню і казку — натхнёных і бескарыслівых стваральнікаў прыгажосці народнага жыцця!.. Хвала і сардэчнае дзякуй вам за шчасце нашых дзяцей!.

Спецгрупа, у якой быў Павел, накіроўвалася ў Налібоцкую пушчу. Згінаючыся пад цяжарам зброі і амуніцыі, хлопцы і дзяўчаты з розных куткоў краіны ў пачатку суровага снежня сорак другога года перасеклі лінію фронта на поўдзень ад Вялікіх Лук і неўзабаве ўступілі на Віцебшчыну, у беларускі партызанскі край. За плячыма ў кожнага з іх, апроч карабінаў ды ўзрыўчаткі, былі працавітыя месяцы вучобы ў Мурамскіх лясах, дзе яны рыхтаваліся стаць мінёрамі — гвардыяй партызанскіх атрадаў.

Вясною, на пасяджэнні бюро ЦК КПБ, у Паўла спыталіся: «Пойдзеце ў варожы тыл? Вы нам пісалі пра гэта некалькі разоў». Стрымліваючы хваляванне, ён адказаў: «Давер'е партыі я апраўдаю». — «А як са здароўем?» — «Здароў. Навучыце толькі валодаць зброяй».

Давер'е партыі ён апраўдаў і на вучобе, якую выдатна закончыў са званнем інструктара падрыўной справы, і на інструктарскай працы ў той самай спецшколе. Апраўдае яго і там, у родным партызанскім Наднямонні.

А са здароўем усё ж-такі дрэнна — і снег здаецца заглыбокім, і рэчавы мяшок залішне цяжкім... Але што ты будзеш каму гаварыць, калі камсамолкі Паліна Осіна, Тамара Пачакаева і Вера Адзінец, маладыя дзяўчаты, ідуць вясёлыя, не ныючы. Праўда, часамі некаторую з іх хлопцы вядуць з двох бакоў пад рукі... Але ж мы — мужчыны. І чалавек ішоў, хоць часамі — больш сілай душы, чым цела...

Была такая кніжыца: «Спадарожнік партызана». Большая частка яе парад вытрымала пасля выпрабаванне практыкай. Аднак той дух звышасцярожнасці, якім курсанты надзейна зарадзіліся ад «Спадарожніка», тут, у варожым тыле, часта здаваўся трохі смешным. Не давялося, скажам, ні разу задам пераходзіць дарогу, і гітлераўцы не сядзелі пад кожным кустам... Яшчэ раз няхай будзе блаславёным святое імя — народ! Безымянныя сувязныя правадзілі пасланцаў Масквы патайнымі сцежкамі і глухімі дарогамі; партызанскія разведчыкі раскладалі перад імі няпісаныя, жывыя карты сваіх мясцін. Першы фашысцкі гарнізон, каля якога яны гужам прабіраліся ноччу, нават не аказаўся. Першую на сваім шляху чыгуначную лінію Віцебск — Полацк спецгрупа фарсіравала з боем пры дапамозе партызанскага атрада. Сяляне — у ацалелых хатах і ў зямлянках — усюды дзяліліся з імі скупымі запасамі хлеба, бульбы і талакна, на дарогу забяспечвалі самасадам, прагна распытвалі пра Маскву, пра Савецкую Армію, пра ўсю свабодную краіну.

(Працяг у наступным нумары)

Літаратурная старонка

Трыбуна Беларускага літаратурнага аб'яднання ў Беластоку — № 9

ТОДАР ГРУШКА

Родны край

Родную старонку
Шчыра я кахаю.
Нізавошта ў свеце
Ле не змяняю.

Бары і лясочкі,
Як іх не кахаці!..
Шумяць і пяюць нам,
Як малютцы маці.

Красуецца збожжа
На нашых палетках,
Сенажаці ўбраны
Мільёнамі кветак.

Чароўнае рэха
Носіцца па гаю.
Гэта маладосці
Успамін гукае.

Гэта пяюць жнейкі,
Ідучы са жніва,
Душу разварушаць,
Аж ў грудзях заные.

Сягаюць да неба
Па шляхох бярозы.
Няма такіх краяў
У свеце прыгожых.

Ну, ці ж гэта мала?
Чаго больш хацеці?
Кахайма край родны,
Бо мы яго дзеці.

АНАТОЛЬ ХЛЯБІЧ

Мама

Мама, мама, як ты дарагая!
Ты к сабе ўсё завеш і завеш,
Ні на што ты не наракаеш,
Ты адным толькі мною жывеш.

Сёння сядзем за стол навагодні
Беласнежны накрыеш абрус,
Я, з сямейным абычаем згодна
Раскажу табе ўсё, як сябру.

Табой шчасце і радасць я мерыў,
Ведаў, як іх маем цаніць.
Тваймо кожнаму слову я верыў.
І не знаў, як табой даражыць.

Помніш, мама, мяне як. бывала,
Ты туліла да вуснаў сваіх
І цудоўныя песні спявала,
На руках носячы дарагіх.

Твае рукі ўжо, мама, не тыя,
Ўжо гады на іх грузна ляглі.
У вачах тваіх, мама, другія —
Прыцярушаны тлеюць агні.

Не забуду, матуля, нічога,
Ты скажы, чым табе адплаціць.
Я цябе, як мяне ты малога,
На руках, хочаш, буду насіць.

За вакном шуміць вецер асенні,
Ноч глядзіць памутнеўшым бяльмом,
Над зямлёй паўзуць грозныя цені,
Ні то свіст, ні то енк за вуглом.

Вецер, вецер, даволі скуголіць,
Страшыць гукам нацягнутых струн.
За вакном захліпацца, бядоліць.
І кудлачыць пласты маіх дум.

Лепш ляці і заглянь уваконца,
Дзе дзяўчына каханая спіць,
Спяі песню пра майскае сонца,
Няхай радасці колер прысніць

ЯНКА БЕРАЗАВЕЦ

К табе...

Маю песню, хоч, паслухай,
А не — злажу верша.
Ты цудоўная дзяўчына,
Гэта страфа перша.

Што далей маю спяваць?
Мая дарагая,
Твае вочы — цвет дзявочы. —
То страфа другая.

Мілая ты прыгажуня,
Кветка сярод веццяў,
Твае губкі — з ружы трубкі,
Гэта страфа трэцяя.

Да салодкіх гэтых губкаў
Прылажу пячаць.
Ты прабач, мая галубка,
Што буду канчаць.

А ў канцы хачу дабавіць:
Ты не забывай,
Што кахаю цябе шчыра
И ты мяне кахай

АНДРЭЙ СОШКА

Скрыпяць санкі - саматужкі,
Снег пад палазам рыпіць.
А званок свае частушкі
Зімовыя дзі-лін-дзіць.

Ужо вёска хутка будзе.
Бяжыць конік наўскакі.
А званочак ўсё марудзіць —
Дзі-лін-дзіць ва ўсе бакі.

І прыехалі да хаты.
Паскідалі кажухі
Ды паселі ля гарбаты
Разагрэцца дзяцюкі.

Ірына Навацкая

Татава дзяцінства

Стаяў гарачы ліпеньскі дзень. Ні воблачка. Цішыня. Толькі шамацела зялёнае лісце нагрэтых сонцам дрэў, як бы прасіла хоць кроплю вады ад яснага, спакойнага неба.

Гарачы пясок засыпаў каляіну і пёк ступені дзяцей, якія босымі нагамі совалі ў яго, дабіраючыся да халоднай зямлі. Весела гудзелі пчолы і лёгенька махаў крыльцамі белы матылёк.

Недзе рыпнулі дзверы. Дзяўчаткі азірнуліся. У суседняй хаце пры адкрытых дзвярах паказаўся згорблены, стары чалавек. Ен апіраўся на палачку. Зусім белыя вусы і барада гаварылі аб тым, што пражыў ён нямала, але блакітныя вочы яго былі вясёлыя і маладыя.

Вельмі любіў расказваць дзедка Нагуш! Слухачоў у гэты дзень меў ён зусім мала. Усяго некалькі дзяўчынак, якія за дзедкам хадзілі, як цень. Бацькі іх былі ў полі.

— Як вымела, — сказаў дзедка Нагуш, сядаючы на бярозавы пянёк пад разложыстым клёнам, які рос каля самай хаты. Палажыў кій на калені і пачаў:

— У нас у вёсцы, ужо даўно, у адной жанчыны нарадзілася малое брыдкае дзіцятка. Усе яны брыдкія, калі толькі народзяцца — чырвоныя, як ракі, а гэтае дык было найгоршае за ўсіх, якія я бачыў.

Быў гэта хлопчык. Сёмае дзіця ў маткі. Браты і сёстры былі ўжо вялікія. Крыва яны глядзелі на свайго брацікa, які ляжаў ды пішчаў, агорнуты ў пялёнкі. Вядома, маці шкадавала яго. Песціла, прыкладала да худых грудзей і гаварыла: «Расці сынок, расці... Расці ўсім на злосць». І цалавала яго ў маленькую галоўку.

Аднойчы вынесла маці на вуліцу сынка, загорнутага ў хустку, і села на лаўцы каля жанчын.

— Ну, і ўрадзіла ты дзіва, — сказала адна жанчына. — Ужо многа нядзель, а ён на людскoе дзіця не падобны.

— Кінь яго ў крапіву, — сказала другая, — а то цябе замучыць і сам памрэ.

— Не памрэ, — сказала маці і прытуліла да сябе сваю пацеху. — Вырасце, — пацяшала яна сябе.

— Як Бог дасць, — загаманілі іншыя.

Хлопчык пачаў бегаць. Пашыла яму маці зрэбную кашулю. Чорны, як грыбок, з вясёлымі і яснымі вачыма пачаў хлопчык шпарка расці.

Усё яго цікавіла: чаму кветкі цвітуць, чаму сонца высока? Куды птушкі ляцяць? Баяўся толькі святых, якія пасылалі громы, траслі цэлы свет, ды бліскалі агнём на небе. Хацелася яму ўсё рабіць: араць, сеяць, пасці валоў. Рабіў сабе саху з кія і ад світання да ночы ганяўся па дварэ, купаўся ў пяску і сонцы.

Аднойчы пад Пасху, калі хлопчык прыгнаў валы і зайшоў у хату, здзівіў яго выгляд чыстай падлогі, вышараваных лавак і белых сцен. Высока былі прыбітыя полкі. Чаго там не было! І каўбаса, і мяса! Белы сыр высадзіў з міскі нос і паглядаў на хлопчыка, як бы гаварыў: «Ага, не дастанеш». І так моцна круціла ў носе, што ён ледзь стаяў на нагах з задзёртым носікам і вачыма.

Потым пабег да бабулі, якая тупала каля хлява. Яна была найлепшая. Шапнуў ён на вуха — паморшчылася яна: «Бойся Бога, дзіця, сёння субота. Грэх есці мяса. Пажджы, ночку пераспіш, а заўтра колькі захочаш напхаешся».

Павесіў галаву і паплёўся ў хату. Прыемны пах круціў у носе, а слінка сама цякла. «Што там грэх?» — падумаў ён і адразу глянуў пад лаўку ля печы, дзе з-пад чорнай бляхі выглядала ружовая шынка. А з кутка сурова глядзеў вобраз са святым Міколам. Яго сур'ёзныя разумныя вочы і доўгі нос на хвіліну спынілі план малога. Хлопчык пабег у другі куток, але і там бачылі яго вочы святога. Схаваўся за печку і, калі выглянуў, Мікалай злосна глядзеў у яго бок. А каўбасы ці мяса хочацца, хоць памры!

Кірылка рашуча падбег да стала, узяў нож і, як кот кінуўся на шынку. Хлопчык урэзаў кавалачак мяса. Палажыў нож на лаўку і са спушчанымі вачыма, каб не бачыць Мікалая, пабег у камору. Там з'еў забароненае мяса. Пасля вярнуўся ў хату, стаў на калені і прасіў святога Мікалая, каб ён нікому не казаў аб яго граху, які зрабіў у гэтую чырвоную суботу.

* * *

І так прайшло шэсць год. З хлопчыка быў ужо сапраўдны пастушок. Пас валоў, свіней, ды лазіў да самых верхавін бяроз, вольх і дубоў.

За вячэрай усе гаварылі аб веселлі. Жаніўся старэйшы яго брат. Бацька хадзіў злосны па хаце, стукаў дзвярыма, аб чымсьці спрачаўся з сынам, штось яму не дазваляў. Пятро плакаў, упіраўся.

(Працяг на стар. 6)

Вялікія перспектывы развіцця

Будучыня Дуброўшчыны

Дуброўскі павет у мінулым быў моцна адсталым раёнам Польшчы. Прамысловасць тут амаль зусім не існавала. Сельская гаспадарка нямнога адыйшла ад сярэдневяковага ўзроўню.

Аднак за гады народнай улады і на Дуброўшчыне адбыліся вялікія перамены.

Партыйная канферэнцыя Дуброўскага павета, якая адбылася 21 снежня 1958 года, зрабіла грунтоўную ацэнку палітычнай, гаспадарчай і культурнай дзейнасці за апошнія гады. Яна сцвярдзіла, што ў некаторых галінах жыцця ёсць вялікія дасягненні. У доказ гэтага няхай сведчаць прыклады і канкрэтныя паказчыкі.

Яшчэ зусім нядаўна ў ніводнай вёсцы нашага павета не было электрычнага святла! А сёння ўжо ў 56 вёсках на агульную іх колькасць 113, гараць лямпачкі Ільіча. Значыць ужо маем электрыфікаваных 49,5 прац. агулу вёсак; значыць, палова нашых вёсак мае магчымасці да культурнейшага жыцця.

Бурна развіваецца ў нашым павеце асвета. Калі перад вайной налічвалася тут 19 школ, з чаго сямікласных было ўсяго 4, то сёння маем 50 школ, а ў тым ліку сямікласных школ 30.

Здаецца, няма патрэбы шырока разводзіцца над тым, што ўжо зроблена. Гэта кожны бачыць і адчувае. Раскажам крыху аб тым, што плануецца зрабіць у наступаючым сямігадовым плане гаспадарча - культурнага развіцця. А для гэтага развіцця маюцца ў нас вялікія рэзервы, якія дагэтуль не былі выкарыстаны. Перш за ўсё рэзерваў патрэбна шукаць у сельскай гаспадарцы нашага павета.

У 1958 годзе з аднаго гектара атрымана ў сярэднім няцэлых 12 цэнтнераў ураджаю чатырох асноўных збожжавых культур. Гэта зусім мала. А ўсё ж-такі землі ў нас не такія ўжо кепскія. Наадварот, шмат ёсць аколіц, дзе добра расце пшаніца і цукровы бурак.

Тут можна паставіць пытанне, чаму такі малы ўраджай атрымліваюць нашы гаспадары? Адказ на гэта просты — бо мала ўжываюць штучных угнаенняў. За 1958 год высеяна штучных угнаенняў у сярэднім усяго 29 кг. на гектар сельскіх угоддзяў. Такі малы ўраджай не дазваляе гаспадарам трымаць больш хатняй жывёлы, мець адпаведны даход і замажней жыць.

Каб змяніць гэтакі стан сельскай гаспадаркі, у наступаючай сямігодцы будзе праведзена рэгуляцыя рэчак Сідаркі, Нуркі, Каменнай і іншых. Агульны кошт гэтых работ ацэньваецца на 50 мільёнаў злотых. Узамен за такі вялікі ўклад працы і грошай атрымаем новыя сенажаці і пашы, што дазволіць гаспадарам значна пашырыць гадоўлю жывёлы. Тады павялічацца і карысці з гаспадаркі.

На працягу бягучага года распачнецца будова вялікай малачарні ў Дуброве, якая зможа за дзень перарабіць 30 тысяч літраў малака. Будова такой малачарні - камбіната будзе каштаваць каля 8 мільёнаў зл. Запэўніваючы, такім чынам, поўны збыт малака, хочам выклікаць сярод гаспадароў зацікаўленне жывёлагадоўляй.

Стварыўшы такія ўмовы для развіцця гадоўлі, хочам дабіцца крутога павелічэння пагалоўя кароў. Разлічваем, што ў параўнанні да 1958 года мы здолеем павялічыць пагалоўе кароў на 20 прац., г. зн. з 29 штук да 35 штук кароў на кожныя 100 гектараў угоддзяў. Пад канец сямігодкі плануем дабіцца і павышэння ўраджайнасці чашых палёў з 12 — да 11,5 з 1 гектара чатырох асноўных збожжавых культур. Але гэта ёсць мажлівае толькі тады, калі кожны гаспадар зразумее, якую карысць даюць штучныя ўгнаенні і пачне больш іх ужываць. Прытым трэба сказаць, што дасюль наш гаспадар ведае толькі тое, што салятрак дае добрыя карысці, і перад усім найбольш яго купляе. Амаль зусім не азнаёмлены ён з уласцівасцямі іншых штучных угнаенняў і таму не вельмі ахвотна іх купляе. Асабліва няма пераканання ў тым, што абавязкова патрэбна сеяць вапну там, дзе выступае моцная кіслата глебы.

Партыйная канферэнцыя абавязала агранамічную службу выйсці шырокім фронтам да сялян і весці абучэнне, каб растлумачыць і пераканаць, якія штучныя ўгнаенні на якіх глебах і ў які час трэба ўжываць.

Не менш шырокія планы намечаны і ў галіне далейшай электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. На працягу сямі гадоў будзе электрыфікавана далейшых 30 вёсак.

Па вёсках будзе адкрыты шэраг новых крамаў. У Дуброве распачнецца будова пякарні і каўбаснага прадпрыемства, а таксама будзе наладжаны выраб ліманаду. У вялікім пасёлку Новы Двор будзе пабудавана новая ветэрынарная лячэбніца.

Каб усе сялянскія дзеці маглі вучыцца ў ясных класах, да 1965 года патрэбна пабудаваць у вёсках яшчэ не менш 16 новых школьных будынкаў. Але ці пабудуем толькі 16 школ, ці больш — гэта будзе залежаць ад саміх гаспадароў.

Новыя школы будуць будаваны перад усім там, дзе гаспадары дадуць свой уклад грашыма і работай на 30 прац. у параўнанні да цэлага кошту будовы.

У будучым Дуброва стане сапраўдным цэнтрам асветы ў павеце. Паўстане тут агульнаадукацыйны ліцэй і рамеснае вучылішча з інтэрнатам. Многія людзі ўжо дабраахвотна ападаткаваліся на грамадскі фонд будовы школ. А настаўнікі ўсяго павета задэкларавaліся па 500 злотых на будову Дома настаўніка.

Асаблівая ўвага будзе звернута таксама на ўтварэнне палявых цагельняў. Гэта дасць магчымасць нашым гаспадарам будавацца лепшай і трывалейшай чым дрэва цэглай.

Новабудаваны шпіталь у Дуброве.

Фота — (аа)

Сама Дуброва за сямігодку набудзе аблічча горада. Тут запланавана пабудаваць каля 10 блокаў ЗОF і каля 100 аднасямейных будынкаў з прыватных рэсурсаў і пры дапамозе дзяржаўных крэдытаў.

А найважнейшая справа для нашага павета — гэта будова чыгуначнай лініі з Саколкі праз Дуброву да Аўгустова. Першыя работы ўжо будуць распачаты на вясну бягучага года. Агульны кошт чыгункі складзе лік каля 130 мільёнаў злотых. Чыгунка — важны фактар гаспадарчага ажыўлення тэрыторыі.

Шмат што яшчэ новае будзе створана і пабудавана ў наступаючай сямігодцы. Многа аб гэтым пісаць. Але мне хацелася звярнуць увагу чытача на найбольш істотныя моманты на шляху далейшага няўхільнага развіцця павета.

ІВАН ДАРОШКА,
Першы сакратар
Павятовага Камітэта
Польскай Аб'яднанай
Рабочай партыі
ў Дуброве.

У манашскіх келлях

Высеўшы з аўтобуса на прыстанку ў вёсцы Бярозава, палявой дарогай, зрэдку абсаджанай дрэўкамі, накіраваўся я на ўсход . Пытаць аб дарогу не спатрэбілася. У некалькіх кіламетрах ад вёскі, на невялічкім узвышшы, страляў угару спічастымі шэрымі вежамі манументальны касцёл. Побач яго некалькі шэрых грамадных будынкаў такога ж стылю.

Шэрыя гмахі, агароджаныя тоўстым каменным плотам, сурова ўзвышаліся над нізкімі, нібы прыпаўшымі да зямлі, купкамі сялянскіх аселішч, якія раскінуліся ў далечыні раўніннага краявіду. Ад іх веяла сумам.

Яшчэ ў недалёкім мінулым нявесела было за тоўстымі сценамі сярэдневяковага манастыра ў Ружанастоку каля Дубровы.

ЦАРСКАЯ ЦЁТКА НА ЧАЛЕ МАНАШАК

Першыя весткі аб Ружанастоку захаваліся з 1659 года. Менавіта ў гэтым годзе прадстаўнікі славутага ў той час на Літве і Беларусі магнацкага роду Тышкевічаў — Фелікс і Еўфрасіня — пабудавалі ў сваім Ружанастоцкім фальварку касцёл і пасялілі тут манахаў з каталіцкага закона «Дамініканаў». Аддалі ім ва ўласнасць Ружанасток і прылягаючую вёску Стоцк з яе жыхарамі.

Пасля Студзеньскага паўстання ў 1863 годзе пратэктарат над Ружанастокам атрымала родная цётка цара Аляксандра II. Выселіўшы «Дамініканаў», яна разбудоўвае Ружанасток і закладае тут праваслаўны жаночы манастыр, якім сама і кіруе. Неўзабаве пры манастыры энергічная ігуменка з царскага роду закладае «школу для высоканароджаных дзяўчат».

У гэтай школе маладзенькія князёўны, графіні і іншыя «высоканароджаныя» вучыліся «добрым манерам».

У 1918 годзе пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, калі Польшча атрымала незалежнасць, у Ружанасток ізноў вярнуліся «Дамініканы». Яны закладаюць тут духоўную семінарыю, рамесніцкую школу і агульнаадукацыйную гімназію, і зноў для «высоканароджаных», бо для разбэшчаных сынкоў вайскоўцаў Пілсудскага.

ЗА СЦЕНАМІ МАНАСТЫРА БУРЛІЦЬ НОВАЕ ЖЫЦЦЁ

У 1954 годзе Прэзідыум ВРН у Беластоку, беручы пад увагу важнасць спецыялізаваных кадраў у развіцці сельскай гаспадаркі і зыходзячы з патрэб гаспадарчай актывізацыі адсталай Дуброўшчыны, стварыў у Ружанастоку комплект сельскагаспадарчых тэхнікумаў.

З гэтага часу за тоўстымі сценамі былога манастыра пачалося зусім іншае жыццё.

Мяне ветліва прыняў дырэктар тэхнікума, інжынер Эдуард Гайда.

— З друку яшчэ ў нас не было нікога. Мабыць, гэтая манастырская агарожа пужае журналістаў, — пажартаваў дырэктар, прывітаўшыся. Дырэктар расказаў мне аб школе, аб яе дасягненнях.

А дасягненні школы, беручы пад увагу кароткі перыяд яе існавання, не малыя.

Цяпер у тэхнікуме налічваецца 280 вучняў. Гэта пераважна дзеці малазямельных сялян з Дуброўскага, Сакольскага, Беластоцкага, Сямяцікага і іншых паветаў Беласточчыны. Ёсць таксама вучні і з Варшаўскага ваяводства. 220 з іх атрымоўваюць дзяржаўную стыпендыю. У школе ёсць жаночы і мужчынскі інтэрнаты, сталовая. За інтэрнат і сталовую вучні плацяць у месяц усяго 240 злотых (поўная вучнёўская стыпендыя выносіць 263 злотых). Навука ў тэхнікуме бясплатная. Апрача агульнаадукацыйных прадметаў у школе робіцца націск на такія прадметы, як агульнае і шчэгуловае раслінаводства, агульная і шчэгуловая жывёлагадоўля. агародніцтва, арганізацыя сельскай гаспадаркі і іншыя. Тэхнікум мае сваё 92-гектаравае гаспадарства, на якім вучні праводзяць практычныя заняткі, 22 каровы, 5 коней, 176 свінней і шмат навейшых сельскагаспадарчых машын.

Зямля тут няважная. Пераважна пяскі. А ўсё ж-такі, дзякуючы навейшым метадам апрацоўкі зямлі і ўпартай вучобе, вучні тэхнікума дабіліся добрых вынікаў. У мінулым годзе ў сярэднім атрымана з гектара: 21,5 цэнтнераў жыта, 16 ц пшаніцы, 18 ц ячменю і 16 цэнтнераў аўса. У гэтым жа годзе атрымана ў сярэднім ад 1 каровы 2.150 літраў малака. Каб паказаць дасягненні вучняў тэхнікума, варта падкрэсліць, што ў гэтым жа годзе сяляне Дуброўскага павета ў сярэднім з 1 га атрымалі наступны ўраджай: 12 цэнтнераў жыта, 11 ц. пшаніцы, 11 ц. ячменю, 13 ц аўса і 1.217 літраў малака ад 1 каровы.

Дзякуючы гэтым дасягненням, гаспадарства тэхнікума ў мінулым годзе, як першае на Беласточчыне, перайшло на ўласны разрахунак і атрымала 37 тысяч злотых прыбытку. Прадугледжваецца, што ў гэтым годзе прыбытак тэхнікума значна ўзрасце.

АДДАНАЙ ПРАЦАЙ ЗАВАЯВАЛІ АЎТАРЫТЭТ СЯЛЯН

— Калі толькі стварылі тут тэхнікум, — успамінае дырэктар, — насельніцтва з няпрыязню ўспрыняло гэты факт. Дырэкцыя тэхнікума мела вялікія цяжкасці ў вярбоўцы кандыдатаў у школу. Не было тады мовы аб тым, каб нейкія бацькі з навакольных вёсак згадзіліся паслаць сваё дзіцё вучыцца ў Ружанасток.

— Гэта ж знявага святога месца, — гаварылі яны. Нават тых вучняў, якія прыехалі ў школу з далейшых аколіц, не пакінулі ў спакоі. Распаўсюджваліся розныя плёткі, што быццам у сценах манастыра нешта страшыць, што ноччу там нікому не будзе спакою. Відавочна, некаму хацелася запалохаць моладзь, перашкодзіць у навуцы, пасеяць недавер і нязгоду паміж насельніцтвам і школай. Аднак калектыў настаўнікаў мала зважаў на гэтыя перашкоды. Адданай працай і пастаяннай дапамогай акалічным сялянам ён здабыў прыхільнасць і давер, адкрыў вочы. Настаўнікам удалося арганізаваць Паўшэхны універсітэт у вёсцы Гарасімавічы, на якім здабывае асвету 26 сялян. Сёлета арганіза-

Дуброўскага павета

Вось што значаць чыны

Да моманту ўтварэння Дуброўскага павета ў 1956 годзе чыны, як форма грамадскага будаўніцтва, былі амаль невядомы. Але ўжо на працягу 1956 года гаспадары Новага Двара пабудавалі чынамі 1 кіламетр дарогі ў напрамку мясцовасці Сідра. У тым жа годзе гаспадары Кур'янак аказалі многа бясплатнай дапамогі ў нефаховых работах пры будове новай школы.

У наступным — 1957 годзе — асабліва многа чынамі зрабіла вёска Керсноўка. Уздоўж дарогі пасаджана звыш 300 дрэвак, а на працягу 1958 года закончана пабудова чынамі 1.200 метраў вясковай вуліцы. Услед за гаспадарамі Керсноўкі пайшлі гаспадары Ячна, якія выбрукавалі сваю вуліцу даўжынёю 1.500 метраў.

Моладзь вёскі Хілімоны пры нязначнай дзяржаўнай грашовай дапамозе сама адрамантавала мясцовую святліцу. Вартасць праведзеных работ ацэньваецца ў 25 тысяч злотых. На працягу 1958 года за бясплатнай дапамогай гаспадароў у нефаховых работах пабудаваны новыя школы ў Гараднянцы, Рыгалоўцы і Харужаўцах.

Наогул, за апошнія гады такім чынам пабудавана 8 новых школ.

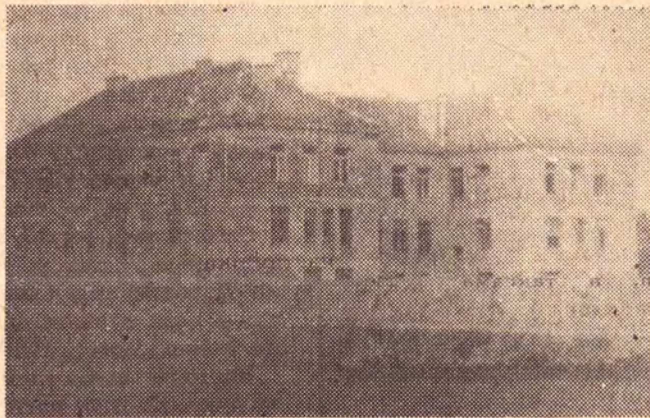
У бліжэйшы час у мястэчку Дуброва будзе распачата будова лазні. 70 прац. агульных коштаў гэтай будовы дасць мясцовае насельніцтва ў форме чынаў.

На бягучы год пры дапамозе чынаў мясцовых гаспадароў намечаны будовы новых школ у Хілімонах, Бутрымаўцах, Сухадоліне і Рэшкаўцах.

Наогул, у наступаючай сямігодцы пры дапамозе чынаў намечана пабудаваць 21 будынак для сямікласных школ. Асаблівай увагі заслугоўвае факт, што далейшых 6 новых будынкаў для аднакласных школ запланавана пабудаваць поўнасцю чынамі мясцовых гаспадароў.

За гэтую сямігодку пры дапамозе чынаў намечана пабудаваць 17 кіламетраў новых дарог. Кожная вёска ў павеце павінна мець жвіраваную або брукаваную вуліцу і, у меру мажлівасцей, брукаваны даезд да бліжэйшай шашы.

Вось што значаць чыны! (ся)

Дуброва. Адміністрацыйны будынак у будове.
Фота — (аа)

Дуброва будзе горадам

У сямігадовым плане гаспадарча - культурнага будаўніцтва ў Дуброве штогод будзе будавацца амаль па два новыя блокі ЗОР агульным аб'ёмам па 50 жыллёвых кватэр. У бліжэйшыя гады намечана пабудова тэхнічна добра абсталяванай малачарні. Будзе тут таксама гарбарня і пункт перапрацоўкі ільну і вырабу алею, дзе знойдуць працу і хлеб дзесяткі людзей. У аколіцы недалёкай мясцовасці Новая Вёска запланавана пабудова вялікай цагельні, якая дасць прадукцыі ў год да 18 мільёнаў штук цэглы. Гэтая цэгла будзе прызначана выключна на патрэбы павета. Ужо ў канцы 1961 года цагельня вырабіць за год звыш 8 мільёнаў штук цэглы!

У канцы 1959 года закончыцца пабудова каўбаснага прадпрыемства, а ў 1960 годзе — пякарні.

У Дуброве няма цяпер добрай пошты, але ўжо, мабыць, у гэтым годзе пры рынку ўзвысіцца новы прыгожы будынак павятовай пошты. А на ўскраіне мястэчка стануць вялікія магазіны штучных угнаенняў.

У бягучым годзе звыш мільёна злотых будзе выдаткавана на разбудову мясцовага гарадскога кіно. Дуброва атрымае каналізацыю, у Дуброве будуць перабудаваны і высаджаны дрэўцамі вуліцы з хаднікамі, якія збягуцца ў цэнтры будучага горада з утульным скверыкам. А ў цэнтры будзе яшчэ красавацца гасцініца на 30 месц. Яе будова распачнецца ўжо ў 1961 годзе. (ся)

Ці ведаеце, што...

...за 1958 год гаспадары Дуброўшчыны закупілі звыш 3.000 тон цэменту толькі на вольным рынку.

...перад вайной было ўсяго 4 школы сямікласныя і 15 школ чатырохкласных. А цяпер налічваецца 30 школ сямікласных і 20 школ чатырохкласных.

...перад вайной на цяперашняй тэрыторыі павета налічвалася 40 крамаў, а цяпер ёсць іх 83. Апрача гэтага, ужо ў бягучым годзе ў Дуброве будзе закончаны вялікі Вясковы гандлёвы дом.

...у 1956 годзе абарот дэталічнага гандлю замкнуўся лічбай 32 мільёнаў злотых. А ўжо за 1958 год абарот узрос да звыш 46 мільёнаў злотых.

ваны тут вячэрнія курсы крою і шыцця, гатавання і пячэння, на якіх удзельнічае 30 жанчын.

Шмат служачых і працаўнікоў рад нарадовых у Дуброве не мелі закончанай сярэдняй адукацыі. У мінулым годзе ружанастоцкія педагогі арганізавалі вячэрнюю сярэднюю агульнаадукацыйную школу. Ахвотныя вучыцца ў ёй знайшліся.

Тры гады ўжо дзейнічаюць арганізаваныя ружанастоцкімі настаўнікамі пастаянныя сельскагаспадарчыя лектараты ў вёсках Ячна, Нярасна і Грабені. Такія лектараты здабылі вялікую папулярнасць сярод сялян. Настаўнікі пастаянна апякуюцца арганізаванымі сельскагаспадарчымі гурткамі ў Гарасімавічах і Градзішчанах. Пры тэхнікуме створана двухзімовая школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі для пазашкольнай моладзі аколіцы. Падобныя школы намечана арганізаваць у Новым Двары і Ліпску. Сёлета пры тэхнікуме арганізаваны ўжо трэці мацыклетна - аўтамабільны курс. Папярэднія два закончыла 70 юнакоў і дзяўчын з акалічных вёсак.

Дзякуючы бескарыснай працы ружанастоцкіх педагогаў, сяляне навакольных вёсак зусім інакш пачалі глядзець на школу.

— Цяпер няма такога дня, — гаворыць дырэктар, — каб у тэхнікум не зайшло некалькі сялян за нейкай парадай ці дапамогай. У тэхнікуме сяляне выменьваюць кваліфікаванае збожжа, бясплатна атрымоўваюць шэраг фаховых парад. Толькі ў мінулым годзе сяляне закупілі ў тэхнікуме 400 парадзістых парасят. Цяпер бацькі ганарацца, калі іх дзеці вучацца ў Ружанастоцкім тэхнікуме.

Карыстаючыся вольным ад заняткаў часам, дырэктар прапанаваў мне наведаць інтэрнаты, паглядзець, як жывуць вучні. Я ахвотна згадзіўся. І вось мы па шырокіх сходах падымаемся на паверх мужчынскага інтэрната. Усюды чысціня, парадак. На доўгім, мо' 150 метровым, калідоры шмат кветак. Недзе з другога канца калідора даносіцца задорная, маладзецкая песня.

— Гэта гурток мастацкай самадзейнасці праводзіць рэпетыцыю, — паясняе дырэктар.

Неяк дзіўна сябе адчуваеш, калі ў гэтых тоўстых трахсотгадовых сценах слухаеш песню. Гэтага тут яшчэ не было ніколі. У бакавой сцяне калідора мноства дзвярэй. Праз гэтыя дзверы некалі ўваходзілі манахі, каб назаўсёды развітацца са светам. Цяпер імі ўваходзяць маладыя, поўныя жыцця людзі, каб, здабыўшы веды, выйсці ў шырокі свет жыцця. У пакойчыках, даўнейшых манашскіх келлях па 3—4 ложкі. Чыстая пасцель. Цёпла. У інтэрнатах заложана цэнтральнае ацыпленне. Келлі прыстасаваны да нармальнага жыцця.

Мы перайшлі ў жаночы інтэрнат. Гэта цудоўны палац, пабудаваны ў візантыйска-крымскім стылю. Цудоўная архітэктура 3-х розных кандыгнацый, злітых у адну цэласць. Тут некалі ўладарнічала царская цётка. Заходзім у грамадную залу. Тут адбываліся супольныя малітвы манашак. Гэтая зала так пабудавана, што калі ў адным канцы скажаш нейкае слова, дык на працягу некалькі секунд яно адбіўшыся, вернецца ізноў да цябе, і ты яго ў другі раз выразна пачуеш. Легенда гаворыць, што праворная ігуменка спецыяльна загадала так пабудаваць залу, каб мець магчымасць падслухоўваць, аб чым пляткуюць манашкі.

Цяпер у гэтай зале адбываюцца канцэрты школьнай мастацкай самадзейнасці. І ў гэтым інтэрнаце ў пакойчыках дзяўчын шмат кветак, чыста і вельмі прыемна.

— У канцы гэтага навучальнага года, — сказаў на развітанне дырэктар, — мы будзем адзначаць пяцігоддзе нашага тэхнікума. З Ружанастоку выйдуць у свет з дыпломамі сельскагаспадарчых тэхнікаў першыя выпускнікі. Дык не забывайце, прыязджайце на нашую ўрачыстасць.

Падзякаваўшы дырэктару за гасціннасць і ветлівасць, я той жа дарогай накіраваўся да прыстанку. Калі, азірнуўшыся апошні раз, паглядзеў на гмахі былога манастыра, яны ўжо мне паказаліся не такімі сумнымі. За іх тоўстымі, сярэднявяковымі сценамі бурліць новае, маладое жыццё.

В. БАРШЧЭЎСКІ

П. БАРАШАЎ і В. КІТАІН

3)

(Дакументальная аповесць, расказаная палкоўнікам П. Н. Сахаравым і Нагаевым).

«Прыяцель, ці не маеш аганьку»?

Паляўнічыя доўга блукалі каля невялікіх азёр і рачулак з ціхімі завадзямі, але зусім не звярталі ўвагі на вадаплаўных птушак, якіх тут было ўдосталь. Іх шлях ляжаў у пушчу, на звярыныя сцежкі, па якіх хадзілі кабаны, лосі, а на ўзлессі ад'яжаліся на зіму вывадкі шэрых пужлівых курапатак і ганарлівых цецярукоў.

Іх было чэцвера. Апранутыя ў ватоўкі і шапкі - вушанкі, яны стомлена крочылі па ўхабах прасёлкаў, прытрымліваючы за плячамі двухстволкі, ягташы, рукзакі, набітыя запасамі ежы на трое сутак.

На ўзлессі, дзе калісьці была вырубка лесу, прасёлак непрыкметна знік у зарасніках травы, і толькі чуць прыкметная сцежка вяла далей, у глыбіню лесу.

— Ну вось... Тут наша група павінна разыйсціся. Кожны пойдзе па свайму напрамку, — сказаў высокі і хударлявы Караткоў. — Думаю, што нам усё ж трэба ісці паралельна і асабліва не аддаляцца адзін ад другога, каб у выпадку трывогі паспець на дапамогу. Выходзіць будзем да Шыбіна — Нёманскага каналу паслязаўтра, к вечару.

Паляўнічыя паціснулі рукі і разыйшліся моўчкі. Хутка лес паглынуў іх фігуры.

Гадзін у пяць вечара сцежка вывела яго на імшыстую прагаліну. Пачакаўшы ў кустах некалькі хвілін, ён ціха рассунуў галіны і — застыў ад нечаканасці. Наперадзе, кроках у дваццаці, стаяў лось. Вось ён зрабіў некалькі асцярожных рухаў, ганарліва ўскінуў галаву, уважліва прыслухаўся і ўцягнуў паветра вільготнымі ноздрамі.

«Значыць, тут, паблізу, нікога няма, калі гэтая звяруга так спакойна вяла сябе, — зразумеў Караткоў.

Ісці было цяжка. Час-ад-часу пад нагамі правальваўся мяккі мох, хлюпала вада — кожны крок каштаваў не малых трудоў. Ужо змяркалася, калі Караткоў вышаў на маленькую паляну. Боты яго прамоклі, і ён толькі хацеў знайсці сухую купіну, каб змяніць парцянкі, як раптам на другім канцы палянкі ўбачыў чалавека.

Чалавек быў невысокі і каржакаваты. Ён асцярожна глядзеў па баках сваімі глыбока пасаджанымі вачыма і ўздрыгваў ад кожнага шораху. Яго ватоўка была разадрана ў некалькіх месцах на плячах, а з дзюр тырчала вата. Незнаёмы доўга стаяў у кустах, азіраючыся навокал, потым вышаў на сярэдзіну паляны. Караткоў заўважыў, што ён у адным боце. На другой назе былі наматаны анучы. Маёр прыпаў да зямлі і, калі незнаёмы адвярнуўся ад яго ў бок, нямоцна крыкнуў:

— Прыяцель, ці не маеш аганьку?..

Выстралаў Караткоў не пачуў. Спачатку ён убачыў жоўтую ўспышку агню, потым да яго данёсся сухі трэск пісталетнай чаргі і ў тую ж долю секунды кулі шчоўкнулі над галавой і збоку. Упалі два жоўтых лісты асіны, і паволі папаўзла ўніз галіна, зрэзаная куляй.

Маёр маланкай ускочыў на калені і адказаў незнаёмцу дуплетам з двуcтволкі. Вораг схаваўся ў гушчары.

— Стой, страляць буду! — рэзка загадаў Караткоў і кінуўся ў гушчар, услед за ім.

Нашто ён крыкнуў «Стой, страляць буду» ужо пасля выстралаў, Караткоў наўрад ці мог бы растлумачыць. Настолькі нечаканым было тое, што адбылося на паляне ў гэты момант. Але цяпер, прабіраючыся праз зараснікі, ён стараўся быць спакойным і толькі рэдка, калі бачыў наперадзе ўздрыгнуўшыя галіны нізкарослага арэшніку, страляў.

Бегшы наперадзе незнаёмы двойчы адказаў агнём, і кулі здзіралі скуру асін каля самай галавы Караткова. Трэба было быць асцярожным: у наступаючым змроку ўцякач можа прытаіцца ў кустах і ва ўпор расстраляць праследвальніка. Маёр выра-

(Працяг на стар. 6)

500 узнагарод

На выстаўцы ў Брусэлі Савецкі Саюз атрымаў найбольшую колькасць узнагарод з усіх краін—удзельнікаў выстаўкі. Паміж узнагарод — 100 значнейшых, столькі ж ганаровых дыпломаў і залатых медаляў, каля 200 сярэбраных і бронзавых медаляў. Узнагароды, між іншым, атрымалі канструктары мадэлі спадарожнікаў, канструктар самалёта «Ту—114» Тупалеў і архітэктары, якія будавалі савецкі павільён.

Найлягчэйшы верталёт

Найлягчэйшы верталёт стварыла Чэхаславакія. Ён разлічаны на дзве асобы і важыць паўтоны. З цяжарам 200 кг ён лятаць 100 км на гадзіну, ужываючы пры гэтым 22 літры бензіны.

Фабрыка грыбоў

Амерыканскі навуковы Інстытут ў Калумбусе (стан Огіо) пачаў разводзіць грыбы. Грыбы гадуюцца ў вялікіх баках на плыннай, спецыяльна падрыхтаванай пажыўцы. Некаторыя віды грыбоў вырастаюць на гэтай пажыўцы на працягу 72 гадзін.

Папера з нейлону

Вучоныя прадказваюць, што ў будучым папера будзе вырабляцца толькі з нейлону. Спробы вырабу паперы з нейлону аказаліся карыснымі. Такая папера не баіцца вады і адпорная на змены тэмпературы. Яна ў дзесяць разоў мацнейшая за нармальную паперу.

Найбольш стромкая чыгунка

Найбольш стромкай зубчатай чыгункай з'яўляецца чыгунка ў Люцэрне (Швейцарыя), якая на працягу адлегласці 4,5 км падымаецца на вышыню 1.600 метраў.

Абарона ад птушак

У нямецкім этымалагічным часопісе, які выдаецца ў Заходняй Германіі, расказваецца аб спосабе абароны спелай садавіны ад шпакоў. Для гэтага асаблівы крык шпакоў, які папярэджвае аб небяспецы, быў запісаны на плёнку.

У садах устанавілі гучнагаварыцель, і пры набліжэнні шпакоў уключылі гэты запіс. Пачуўшы трывожны крык свайго суродзіча, птушкі адлятаюць. Неўзабаве яны прывыкаюць да «пастаяннай небяспекі» у пэўных месцах і зусім пакідаюць іх наведваць.

Гісторыя веласіпеда

Першы веласіпед быў сканструяваны англічанінам Мас Мільмянам у 1839 годзе. Ён складаўся з педаляў, якія пры дапамозе жалезных прутоў, злучаных з заднім колам, парушалі веласіпед. У 1842 годзе наступіў першы выпадак. Канструктар, едучы сваёй машынай штурхнуў дзіця, за што быў пакараны штрафам. Яго выналодка была забыта.

Толькі ў 1861 годзе Француз Ніто сканструяваў свой веласіпед. Аднак веласіпеды сталі распаўсюджвацца ў шырэйшым маштабе толькі ад 1885 г.

Мурашка—карыснае насякомае

Мурашкі маюць вялікае значэнне для аховы лясоў перад шкодны і насякомымі. Вылічана, што вялікі муравейнік знішчае ў адзін летні дзень каля 100.000 шкодных насякомых. Таму трэба ахоўваць муравейнікі перад шкоднікамі, якія іх знішчаюць.

Санаторый у пячоры

У пячоры Агтэлек у Венгрыі будуецца санаторый для хворых на органы дыхання. Вучоныя адкрылі, што нават нядоўгае прабыванне ў гэтай пячоры хворых на органы дыхання, вылечвае хваробу.

Вучоныя растлумачваюць гэта наяўнасцю ў паветры пячоры вялікай колькасці вапны.

Трамвай

Першы воз, па шынах, парушаны коньмі, прымяняўся ў нямецкіх шахтах ужо ў XVI ст. У большых гарадах Еўропы ўжываўся такі спосаб перавожання людзей. Яго сталі называць «трамвай» (з англійскай), што ў даслоўным перакладзе азначае «маставая».

Аўтамабільная прамысловасць у СССР выпускае новыя мадэлі лёгкіх аўтамабіляў.

На здымку: — «Чайка» — новы мадэль аўтамабіля, абсталяваны навейшымі кіруючымі механізмамі.

Татава дзяцінства

(Працяг са стар. 3)

Таўкатня была цэлы тыдзень, а найгоршая — у нядзелю, калі пачалі з'язджацца госці. Насілі сталы, лаўкі. Рыхтавалі гліняныя міскі і драўляныя лыжкі.

Брата, адзетага ў прыгожую вопратку, пасадзілі за стол. На грудзях красаваўся белы бант з міртам. Маладыя і старыя — каго там ні было! — спявалі, пілі піва і гарэлку.

Пасля брата пасадзілі на засланы прыгожым дыванам воз і павезлі ў царкву. І зноў пілі гарэлку, елі мяса, а змучаны хлопчык заснуў самотны на палатках каля печы.

Калі прачнуўся, зноў за сталом сядзелі госці, а каля брата сядзела прыгожая дзяўчына Матрона, якую ён добра знаў. Стройная яна была, хоць невялікая. Толькі ў вачах мігала штось такое, чаго хлопчык баяўся і не любіў. І хоць яна смяялася і запрашала гасцей, вочы яе гаварылі, што яна любіць толькі сябе.

Калі ўбачыла маладуха дзяцей, швырнула ім абаранкаў пад стол, а дзеці кінуліся іх збіраць адзін праз другога. Толькі, абапершыся аб вушак, стаяў Кірылка і сур'ёзна глядзеў на Матрону.

Нейкая цётка ўчапілася за яго каўнер і ўсё таўкала, каб лез пад стол па абаранак. Бараніўся як мог, а калі цётка, у якой з рота нясло гарэлкай, пачала трасці яго мацней і сагнула, ён укусіў яе за руку і ўцёк.

— Ну, і што? — запытаў дзедка. — Хутка час прайшоў?

— Вельмі хутка, — адказалі дзеці.

Дзяўчаткі падзякавалі дзеду за апавяданне, і разбегліся ў розныя бакі.

Выпрастаўся дзед Нагуш. Падпёрся палачкай, пастаяў некалькі хвілін, і, зноў згорбіўшыся, выйшаў на вуліцу.

Толькі худая чарнявая дзяўчынка не магла забыць апавядання. Спадабаўся ёй гэты «хлопчык». Не магла дачакацца, калі сонца схаваецца «за чыгунку» і бацькі прыдуць з поля. Але вось яны прыйшлі.

Па вячэры дзяўчынка расказала бацьку аб «хлопчыку» з апавядання дзядка.

Бацька ўсміхнуўся.

— Калі хочаш, раскажу, што з ім стала пасля.

— Раскажы, — загаманіла дзяўчынка, і бацька пачаў расказваць.

— Ён называўся Кірылка, так?

— Так, так, — сказала яна.

Скончылася яму 7 год. Ганяў, у поле. Аднойчы, калі прышоў дамоў, у хаце пішчала малое дзіцятка. Паказалі яму брацікa. На ложку ляжала бледная з перасохшымі ад смагі губамі маці. Была яна мала прытомная. Бацька паехаў па доктара.

На голас сына маці адкрыла вочы, прыцягнула за руку да сябе, пацалавала яго. Дзве вялікія слязы сплылі з яе вачэй проста на падушку.

Губы скрывіліся ад жалю.

— Ідзі, — адпіхнула бабуля Кірылку, — прыдзеш, як маці будзе лепш.

З'еўшы абед, пагнаў ён зноў у поле. А калі прыгнаў позным вечарам валоў, каля хаты было многа людзей. У хаце ўсе плакалі. На покуце ляжала маці. Ціхая і па-святочнаму ўбраная.

Хлопчык кінуўся да яе.

— Мама, — крычаў ён, — мама, мамачка, устань! Цалаваў халодныя шчокі маці, абнімаў за шыю, трос і ўсё паўтараў: «Мамачка, мамачка... залатая, добрая, устань»...

А маці ляжала нерухома з закрытымі вачыма. Ён спрабаваў адчыніць яе вока... Ушчыпнуў за губы, але маці не варушылася. Тады ўсё зразумеў.

Пасля смерці маці, загаспадаравала самалюбная нявестка. Сціх і бацька, прыбіты горам. Панікла бабуля.

Матрона заўсёды была сярдзітая! Ёй усяго было мала. Усе былі дрэнныя і дурныя. Ад усіх хавалася з лепшай ядой і замыкала камору. Адзін толькі раз бачыў Кірылка братовую шчаслівай. Прыгажэйшая была, чым заўсёды. Адкрыўшы свой сундук, яна асцярожна вынела торбачку. У гэтай торбачцы бразгалі залатыя манеты і бліскаў залаты нашыйнік.

Калі хлопчык заварушыўся на запечку, братовая змянілася. Хутка закрыла сундук, і тысячы праклёнаў пасыпаліся на дзіцячую душу.

Яна ненавідзела яго цэлым сэрцам ад самага вяселля.

Ад бацькі зажадала, каб наняў служанку. Служанка была. Дагаджала «пані». А хлопчыкам апекавалася бабуля.

Пакуль жыла бабулька, не адчуў ён так моцна браку маці. Гора было пасля, калі пазбыліся хворай бабулі. Тады ўжо Матрона рабіла, што хацела. А мела да здзекаў талент, якога не маюць добрыя людзі.

Тата змоўк. Стомлены працай ён не хацеў больш расказваць.

Мо' меў іншую прычыну. Меў добрае шчырае сэрца і хутка прабачваў крыўду.

ІРЫНА НАВАЦКАЯ
Гайнаўка

Квадрат Б-52

(Працяг са стар. 5)

шыў сыйсці са сцежкі. Ён зрабіў усяго два крокі — з глухім чаўканнем пад нагамі праваліўся імшарнік, і ён па пояс увяз у балоце. «Чорт, гэтага яшчэ бракавала!» — злосна ругнуўся Караткоў і, абапіраючыся на стрэльбу, спрабаваў выбрацца з дрыгвы.

Халодная вада, іржавая і смярдзючая, ужо залівала грудзі, дрыгва ўсё больш і больш засасвала ногі. Злаўчыўшыся, маёр асцярожна дацягнуўся да невялікага дрэўка. Мінуту — дзве ён адпачываў, але дрэўка сагнулася пад цяжарам цела, і суровая дрыгва зноў пацягнула да сябе чалавека. Тады, выстраліўшы двойчы са стрэльбы, Караткоў уздыхнуў поўнымі грудзьмі і крыкнуў на ўсю моц:

— На дапамо -о-гу! Сюды-ы!..

«А...а...а...» — панура адазвалася лясное рэха, глуха пракацілася па лесе і бясследна патанула, як быццам бы і яго паглынула дрыгва. «А калі не пачуюць?..» — мільганула здрадніцкая думка, і Караткоў адчуў, як дрыгва ўцякае ўсё мацней, а вада становіцца халаднейшай.

— На дапамо-о-гу!

Далёка справа двойчы гукнуў выстрал. Потым пачуўся крык, яшчэ выстрал.

Караткоў не варушыўся. Толькі галава і плечы яго засталіся зверху, і, прытрымліваючыся за галіну левай рукою, маёр прыслухоўваўся да гукаў.

— Эгэ-гэй, дзе вы? — пачуў ён голас аднаго з удзельнікаў іх групы — капітана Касцюкевіча, з якім пазнаёміўся ў першы дзень свайго прыбыцця ў Мінск.

— Тут, сюды! — устрапянуўся Караткоў і тут жа адчуў, як дрыгва, як быццам бы дачакаўшыся яго неасцярожнага рэзкага руху, зноў расступілася пад ім халоднаю безднай.

— Я... увяз! Хутчэй...

— Спакойна, не варушыцца! — галіны над галавою маёра рассунуліся, і ён убачыў Касцюкевіча. Не падыходзячы блізка, капітан разладзіў сваю двустволку і працягнуў ложа Караткову.

— Так, таварыш маёр, па нашай пушчы трэба хадзіць умеючы! — спачувальна гаварыў Касцюкевіч, дапамагаючы Караткову выкручваць мокрую адзежу. — Агонь трэба было б разлажыць, ды толькі ж агонь... таго... відаць далёка.

— Агню не трэба — сагрэюся і так! Трэба ісці па следу. Ён не мог адыйсці далёка. Таварыш капітан, за мяне не хвалюйцеся, загадваю працягваць праследванне незнаёмага. Я вазьму лявей, буду выходзіць да канала іншай дарогай.

— Ёсць! — адказаў Касцюкевіч, і праз некалькі секунд маёр зноў застаўся адзін.

Караткоў спадзяваўся, што астатнія «паляўнічыя» пачулі перастрэлку і цяпер ідуць наперарэз сцежцы. Але ці спаткаюць яны ўночы дыверсанта?

Караткоў сербануў з флягі глыток гарэлкі, каб сагрэцца, і зноў рушыў наперад. Ён ішоў, упарта адганяючы стомленасць і ў думках папракаючы сябе за памылку. Ці павінен быў ён аклікаць таго чалавека, ці трэба было патаемна ісці па яго следу, не выпускаючы з віду.

«А далей? — усё раздумваў Караткоў. — Усёроўна прадстаяла схватка. Магчыма, больш жорсткая, чым гэта. А ў канцы канцоў, — вырашыў Караткоў, — цяпер не час думаць аб гэтым. Трэба знайсці ворага».

Гэтыя думкі свярлілі мозг, але маёр нават і не меркаваў, што за бліжнім паваротам яго чакае яшчэ адна нялёгкая сустрэча.

Сцежка непрыкметна пачала спускацца ўніз, пацягнула вільгаццю, і Караткоў адчуў, што дзесьці побач рака. «Відаць, Лебяжода», — падумаў маёр, пераступаючы лясіну, якая ляжала на павароце сцежкі. І не паспеў ён пераступіць калоду, як перад ім вырасла цёмная фігура чалавека.

— Рукі ўверх! — пачуў Караткоў загад і ўбачыў ствол рэвальвера. (Працяг у наступным нумары)

Было гэта так...

...зайшла я ў кнігарню купіць «Беларускую мову». У гэты час падыходзіць да прылаўка сярэдніх год жанчына, з тлумачком у руках.

— Ці ёсць беларускі букьар? — пытае прадаўца.

— Ёсць! — адказвае той.

— Ах, нарэшце, — уздыхнула з палёгкай і хвіліну пачакаўшы:

— Але толькі не рускі, а беларускі — паўтарыла. (Відаць не верыла, што знайшла тое, чаго шукае).

— Беларускі, беларускі... — успакойвае прадавец.

— Ну, бо дзе толькі мы ўжо не шукалі гэтай кніжкі, — тлумачыць жанчына.

— Так, вы шукалі, а ў нас гэтых кніжак ляжыць на складзе пяць тысяч. Я не раз паведамляў у куратарыум Канапельку, вы яго ведаеце — цяпер ужо прадавец гаварыў да мяне.

— Так, — адказваю, я ведаю Канапельку. — А вы з якой вёскі? — пытаю ў жанчыны.

З Луплянкі, гэта аж пад граніцай. Каб вы ведалі, як дзеці мучацца, няма вось гэтых кніжак. Мы і ў Міхалове ў кнігарні пыталіся. Там адказала прадаўшчыца, што не трэба вучыць беларускай мовы.

Выходжу разам з жанчынай. За дзвярамі кнігарні без слова разыходзімся. Яна кіруецца да групкі людзей, што стаяць па другі бок вуліцы. Падоўгу ім нешта расказвае (напэўна, як купляла беларускі буквар) і ўсе ідуць, у супрацьлеглы ад майго, бок.

У мяне ў сэрцы злосць, вялікая злосць на непарадкі, на нядбайнасць, на Канапелькаў, на ўсіх, хто пастаўлены на тое, а нічога не робіць, каб падручнікі не залежваліся на складах кнігарняў, а былі давезены не толькі ў павятовыя кнігарні, але і ў ГС.

ЖЭНЯ ДУБОК.

P. S. Вышэй апісанае здарэнне сапраўднае. Хачу яшчэ дадаць, што кіраўнік кнігарні ў Беластоку скардзіцца на тое, што і нядаўна прыйшоўшыя ў кнігарню некаторыя падручнікі па граматыцы беларускай мовы, таксама ляжаць на складзе і ніхто не клапоціцца, каб даставіць іх у школы.

ж. д.

Беларускі мастацкі гурток ажывіў культурнае жыццё ў Райках

Райкі — гэта маленькая вёска. Яна налічвае ўсяго 25 хат. Гэтую вёску мала хто бачыў і мала хто ведае, чым яна жыве.

У час апошняй вайны наша вёска была зусім знішчана, спалена фашыстамі. Згарэла ўсё датла.

Пасля вайны працавітыя, хоць бедныя жыхары Раек, пачалі адбудоўваць вёску. Не ў кожнага гаспадара былі тады коні, вазы, але адны другім пазычалі, памагалі і так супольнымі сіламі вырастала з руін новая вёска Райкі.

ДВА МЕСЯЦЫ ТАМУ

Два месяцы таму наша вёска перажыла важнае ў сваёй гісторыі здарэнне: паўстаў «Беларускі мастацкі гурток БГ-КТ», у які запісалася 12 асоб. Гурток ажывіў культурнае жыццё ў нашай вёсцы. Члены гуртка адразу ахвотна ўзяліся за працу і ўжо праз месяц гурток даў у сваёй вёсцы пастаноўку п'есы «Мікітаў лапаць». Неўзабаве гурток наведаў адлеглую вёску Студзіводы і тут таксама выступіў з «Мікітавым лапцем». Поспехі штурхнулі гурткоўцаў да далейшай працы.

Трэба адзначыць, што пасля пастаноўкі, рады гуртка значна пашырыліся. У гурток запісаліся новыя 11 асоб. Моладзь адкінула карты, гарэлку і прыступіла да супольнай карыснай працы.

У далейшым моладзь, як і старэйшыя, вучаць п'есы, вершы, гумар, песні. Усё гэта адбываецца ў прыватных кватэрах гаспадароў, бо няма ў нас ні школы, ні святліцы.

Кожны вечар вы спаткаеце моладзь згуртаваную ў трох хатах. Чаму ў трох хатах? — спытаеце.

А таму ў трох, што вучым мы зараз тры п'есы: «Суд», «Валодзеў гальштук», «Міхалка». 18 асоб удзельнічае ў падрыхтоўцы гэтых п'ес.

РАЙКІ ЗАПЛАНАВАЛІ

Райкі запланавалі пабудаваць святліцу ў вёсцы. Пастаноўлена, што вёска выканае ўсе чорныя работы і кожная хата дасць па 100 злоты.

Быў выбраны камітэт будовы святліцы. Старшынёй выбралі старэйшага жыхара вёскі — Рыгора Семянюка, сакратаром — Васіля Філіманюка, касірам — Ліду Семянюк.

Яны ўжо хадзілі ад хаты да хаты і збіралі складчыну.

«НІВА» У РАЙКАХ

Наша вёска падпісала 18 экземпляраў «Нівы».

Падпіска прайшла наступным парадкам. Старшыня Гуртка хадзіў па хатах і збіраў падпіску на «Ніву».

Ніхто яму не адмаўляў.

УЛ. ФІЛІМАНЮК
Райкі

Ад рэдакцыі:

Мы ганарымся вамі і шчыра цешымся за вашы поспехі, сябры з Раек! Трымайцеся!

Асабліва прызнанне старшыні!

Па 500 зл на будову школы

Сяляне вёскі Бахматоўка (Сакольскага павета) дабраахвотна абавязаліся ўплаціць па 500 зл на пабудову новай школы. Большую частку грошай ужо сабралі, за што купілі 20 тысяч цэглы.

Апрача таго, давезлі 100 кубаметраў камення і частку жвіру, а далей жвір будуць давозіць колькі будзе трэба.

Відаць, што бацькам справа пабудовы новай школы ляжыць глыбока на сэрцы.

І несумненна, што жыхары вёскі Бахматоўка ў выніку сваіх старанняў і дапамогі мясцовай улады, пабудуюць новую школу. Жадаем ім поспеху.

(яб)

Завочная настаўніцкая студыя ў Беластоку аб'яўляе запісы кандыдатаў

Запісы кандыдатаў на наступныя аддзяленні: беларуская філалогія, польская філалогія, матэматыка, фізіка, педагогіка са спецыялізацыяй дашкольнага выхавання.

На завочную настаўніцкую студыю могуць быць прыняты:

а) кваліфікаваныя настаўнікі пачатковых і іншых школ, якія апрача кваліфікацыі маюць двухгадовую педагагічную практыку.

б) выхавацельніцы дзіцячых садоў, якія маюць кваліфікацыі на працу ў дзіцячых садах на педагогіку са спецыялізацыяй дашкольнага выхавання.

в) педагагічныя працаўнікі грамадска - выхаваўчых устаноў, школьнай, адміністрацыі, партыі, СНП, Саюзаў сацыялістычнай і сялянскай моладзі, якія маюць кваліфікацыі навучаць у пачатковых школах.

Заяву аб прыняццё кандыдаты павінны накіроўваць у дырэкцыю ЗНС да 15 сакавіка г. г.

Уступныя экзамены на ЗНС адбудуцца ад 10 да 25 мая.

Больш дакладныя інфармацыі можна даведацца ў дырэкцыі завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку па вул. Касцёльнай 9 тэлефон 45-25.

У вёсцы Трасцячка.

«Культурнае» жыццё ў Сухавольцах

У вёсцы Сухавольцы (Гайнаўскі павет) ёсць клуб, ёсць таксама не мала моладзі. Здавалася б нічога больш не трэба, што тут усё як належыць: што і моладзь культурна бавіцца, і вечарыны наладжвае, і цікавыя танцавальныя вечары, і што толькі.

Хто з вас так і думаў — дык моцна памыляўся. Клуб у Сухавольцах добры і загадчык клуба Пятро Якубоўскі — чалавек талковы. Памагае моладзі, як можа, імкнецца змяніць жыццё ў клубе, аднак не можа пераадолець усе цяжкасці, якія пастаянна перад ім узнікаюць. Перашкаджаюць яму яго сябры.

Мусіць уся аколіца ведае Рыгора Сідарука і яго кампанію: Васіля Гілеўскага, Уладзіміра Гілеўскага, Дзьмітра Якубоўскага, Паўла Красоўскага, Васіля Руту, Дзьмітра Руту, Уладзіміра Зялінка і Рыгора Шклярука — гэта ўпорныя карцёжнікі на ўсю вёску. Вечарамі і ў нядзелі сядзяць у клубе і гуляюць у карты, у «ачко».

Жонкі лямантуюць, наракаюць на сваё жыццё, праклінаюць мужыкоў, якія, нярэдка, апошнія грошы прагульваюць. Жонкі ўжо былі сабраліся пабіць вокны ў клубе. Пасля таго гульня крыху прыціхла, але не надоўга. Праз нейкі час ізноў сталі сходзіцца, на гэты раз ужо на патаемныя «пасяджэнні» ў хатах Уладзіміра Зялінкі, Аляксея Багроўскага і Рыгора Сідарука. Варта пры тым адзначыць, што ўсе гэтыя людзі працуюць на гаспадарках ад 3 — да 10 гектараў зямлі. Гаспадаркі іх занядбаныя, яны не выконваюць дзяржаўных паставак.

Чытач
з Сухавольцаў

Лапчын і Высокае

Найважнейшым фактарам пашырэння кармавой базы на Сакольшчыне з'яўляецца меліярацыя. У гэтай справе не многа можна зрабіць за дзяржаўныя грошы. Трэба, каб самі гаспадары ўзяліся за справу.

Жыхары многіх вёсак павета зразумелі гэта. Так, напрыклад, сельскагаспадарчы гурток у Лапчыне зрабіў у мінулым годзе 3.605 метраў меліярацыйных равоў. А сяляне вёскі Высокае правялі 1.660 метраў меліярацыйных равоў.

Агулам на Сакольшчыне чынамі гаспадары зрабілі ў 1958 г. 5.515 метраў меліярацыйных равоў і 6.400 метраў каналаў.

(ся)

На пабудову Дома-помніка К. Каліноўскаму

Як паведамляе нас Камітэт пабудовы Дома - помніка К. Каліноўскаму ў Беластоку, апошнім часам прыслалі дабраахвотныя складчыны:

1) Мастацкі калектыў з Кленік — 250 зл.

2) Пачатковая школа з Кленік — 16,01 зл.

3) Працаўнікі «Дома Кніжкі» у Беластоку — 100 зл.

4) Францішак Муляронак — Беласток — 80 зл.

5) В. Лукашук — Беласток — 50 зл.

Адначасова просім чытачоў падтрымаць ініцыятыву Камітэта і прысылаць далей дабраахвотныя складчыны па адрасу.

Społeczny Komitet Budowy Domu - Pomnika w Białymstoku konto PKO 12-9-315.

Памятай! Кожная ахвяраваная залатоўка, — гэта адна цэгла на пабудову Дома - помніка вялікаму змагару.

Па слядах нашых інтэрвенцый

Пенсія прызнана

75-гадовы Т. Архіпаў з Белавежы пісаў у рэдакцыю аб тым, што больш як год таму назад злажыў дакументы ў ВРН і дагэтуль не атрымоўвае пенсіі.

На наш ліст ВРН у Беластоку паведамляе, што гр. Архіпаву прызнана пенсія пачынаючы ад 1.VІІ.1958 г. па 437 зл.

Такую пастанову ВРН вынясла 4.ІІ.1959 г.

І. ДУБНЕВІЧ — Вільнюс — Дзякуем вам за ліст і здымак.

Я. ВЯРБІНСКІ — Заблонь — Дзякуем за ліст і пажаданні.

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok. M. C. Skłodowskiej 7. tel. 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok. ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 37-41. red. naczelny i sekretariat 25-89.
Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa"
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40 zł rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł, półrocznie — 20.30 zł, i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA" Warszawa. Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykła wynosi $ 4,16
Nkł. 5.000 Błtk. P-1

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

У цырку

У цырку цырковец перавіваецца на жалезным пруце і падскаквае. Чалавек, які сядзеў недалёка арэны не вытрываў і крыкнуў:

— Чаго ты скачаш?

А цырковец на тое:

— Я мушу скакаць, бо мне за гэта грошы плацяць.

В. Зен.

Розум у бядзе

Рабочы, дастаўшы месячную зарплату, ішоў спакойна дамоў. На дарозе спатыкае яго жулік.

— Рукі ў гору! Аддайце грошы!

— Пачакай, пастраляй угору, то жонцы скажу, што бараніўся, а так яшчэ начэпіцца, што прапіў.

...Яшчэ ў рукаў, яшчэ ў галошу, яшчэ ў нагу.

— Ну што, ужо не страляе?

— Няма чым...

— Ну, дык пайшлі ў міліцыю.

Нашы дзеці

— Зіначка, — чаму ты сваю новую спаднічку, балотам так замурзала? — пытае маці.

— Мамачка, я так хутка падала, што не паспела скінуць яе, — адказала дзяўчынка.

*

Бацька пытае ў 6-гадовага Вані:

— Дзе ты пабіў калена?

— На лёдзе, татачка,— адказаў Ваня.

— А чаго ж ты падаў?

— Татачка, каб я ведаў, што ўпаду, то сеў бы.

Не хацела прызнацца

— Жонка, навошта ты купіла мне такую вялікую кашулю?
— Не хацела прызнацца, што маю такога малога мужа...

ш. п.

Нагаварыліся

Шатландзец і англіец елі разам абед.

— Як табе смакуе абед? — спытаў англіец.

Шатландзец усё еў, а калі нарэшце з'еў — то адказаў:

— Смачны!!

— Але ж мы і нагаварыліся, — заўважыў выходзячы англіец.

ш. п.

Падзяка

— Паважаны грамадзянін, ваш сабака ўкраў у мяне цэлы кілаграм мяса.

— Дзякую, дзякую, вам, што вы мне гэта сказалі, я за кару не дам яму сёння есці.

ш. п.

— Кажуць, што адно яйка і адна гарэлка дадаюць сіл, а я з'еў два яйкі і выпіў 10 гарэлак і ледзь стаю на нагах.

ш. п.

Кара

У Бейруце паліцыя застасавала наступныя метады барацьбы з нарушэннем правоў вулічнага руху. Калі хтось ставіць машыну, у месцы, забароненым для пастою, паліцыя выпускае паветра з усіх колаў.

«Гэта вельмі памагае» — тлумачыў паліцыянт еўрапейскаму журналісту, выпускаючы паветра з кол яго аўтамабіля.

У самалёце

— Можа пакруцімся?— спытаў лётчык.

— Можна, — адказаў пасажыр.

Лётчык стаў выконваць паварoты.

— Ну, як, нічога не сталася?

— Нічога, — адказаў пасажыр, толькі тое, што вышла са страху, цягер за шыяй...

ш. п.

Варожка

Есць ў мяне суседка, Надзькаю завецца,
Ў вёсцы сярод леса добра ёй жывецца.
Ростам невяліка, носам грыбавата,
Добра прыглядзецца, то мо' й касавата
Вёска ў глухім месцы, але Надзю знаюць.
Свахай, то варожкай яе называюць.
Ніц яна не робіць, ні ў полі, ні ў хаці,
Але дзень настане — няма калі стаці.
У Парaскі хрысціны, трэба бабкай быці,
Ў Марыські вяселле — можна зарабіці.
Прыбегла дзяўчына: — Хачу за Міколку,
Цётачка, пасобце. — Э, мала ў ім толку
Ен і малаваты, ён і крываваты,
Хочаш, заўтра прыдуць да цябе ў сваты.
Есць у мяне Воўка, думаю жаніці,
Каб майму Міхалку было з кім рабіці.
Але тут размова нечакана рвецца,
Бо Пятрусь ціхонька з куркай ў дзверы прэцца.
Увайшоў да хаты, просіць гаспадыньку,
Як тут па-суседску запалоніць Нінку.
Кажа яму сваха: — Дай вось гэта зелле.
Яна як нап'ецца, зробіце вяселле.
Часам ёй Міхалка штось у спрэчку скажа,
Тут Надзька як гукне, як кулак пакажа:
— Не насіў шчэ свінцы, не даў парасяці,
Зноў хоч зарабіці, трыбуху цялячы!
І пашла па вёсцы. Рукамі махае.
Што б дзе не зрабілась, яна усё знае.
Трэба да Марусі, сванькі, заглянуці,
Хвароба ўчапілась, стала вельмі дуці.
Ўступіла да хаты: — Ну як, мая сванька?
Ой, ой, кепска справа, лягайце ў капаньку
Трэба вас вадою з трох калодцаў змыці
Ды шчэ такім зеллем кругом аблажыці
Не бядуйце, сватку, ўсяму дамо рады,
Толькі трэба слухаць вам мае парады,
Кума Аляксейка не пускаць да хаты.
Ён як той сабака, можа разбрахаці.
А цяпер прынесьце мне хоць кілё мёду,
Я прыду, забачу, шчэ да вас ў сераду.
Вышла на дарогу, бяжыць Саламейка:
— Ідзі хутчэй у хату, бо ў цябе калейка.

Ігнатка гаворыць:
— Каб і мне у школе
Дзе такой пабыці,
Падучыўшысь потым
Мог бы лёгка жыці.

ЯНКА ПАДРЭЧНЫ

Сон

Кожны з нас мае нейкія жаданні. Аднаму хочацца знайсці скарб на св. Яна, другому, каб карова даілася самай смятанай, а іншаму каб такое, чаго не было і ніколі не будзе.

Я жыву на вёсцы, над самым Вісляным Залівам і блізка мора. Маё асабістае жаданне, гэта адведаць «Ніву». Вось з гэтага і пачалося.

Вы, паважаны чытач, можа не раз ездзілі адведаць сваіх добрых знаёмых. Нават не маеце намеру пратэставаць. Добра. Паедзем у адведкі. Вось вы, прымкнуўшы вочы, у вагоне, аўтобусе ці на каламашцы бачыце знаёмы вам дом, каля дому сад, а ў садзе працавітыя пчолкі карыстаючы з цёплай пагоды спяшаюць па мядок у поле і паблізкі лясок.

Вось вы ўжо каля панадворку. Ад хляўка выбягае «Барбос» і пачынае гаўкаць, але пазнаўшы вас дружалюбна махае хвосцікам. Адчыняюцца дзверы, у якіх паказваецца галава гаспадара. Кароткі позірк і твар залівае шчаслівая ўсмешка:

— Жонка! — крычыць у бок сеняў, — Янка прыехаў!

Выбягае з хаты жонка знаёмага, вырывае вам з рук лейцы і пугу (зразумела тады, калі вы падарожнічаеце каламашкай). Прыяцель не дае вам апамятацца, цягне сілай у хату. Момант і скваркі на патэльні пішчаць аж падскокваюць, а на стале паўлітра мядоўкі. Вось вы ўжо паднялі чаркі, каб чокнуцца, а тут кабылка дурненькая збрыкала так, што вы ледзь не знайшліся пад вазком.

— Каб цябе воўк задушыў! — крычыце са злосці.

А мядоўкі хоць у думках так і не ўдалося выпіць.

Калі ваш прыяцель мае мёд і да таго не скупы, ёсць надзея, што мядоўка вас не абміне.

Мая справа горшая. Хачу адведаць рэдакцыю «Нівы», але не маю там ані знаёмага, ані прыяцеляў. Праўда, В. Баршчэўскі яшчэ 3-га сакавіка 1957 г. знаёміў чытачоў «Нівы» з працаўнікамі рэдакцыі. Мінула блізка два гады. Не ведаю, ці ў рэдакцыі працуе рэдактар-стыліст Зося Бусловіч, машыністкі Ніна Бручко і Люба Сліжэўская, лінатыпістка Вера Сохар, Казімір Бірук — наборшчык? Мінула блізка два гады, а я іх усіх пералічаных бачу як жывых. № 4(48) «Нівы» пазнаёміў чытачоў з артысткамі: Зосей Бусловіч і Верай Леўчук, а «святое святых» так і не адчынілася. Галоўнага рэдактара мабыць сам В. Б. баіцца. Нічога дзіўнага. Гэта ж ён, галоўны рэдактар, падпісвае смяротныя пастановы на ўсе гразмолы нас, вясковых пісакаў і спецаў ад пяра. Што за прыемнасць пазнаёміцца з рэдакцыйным кошам? Перагледзіў я гадавік «Нівы», прачытаў цікавейшыя артыкулы і каля гадзіны 23 пайшоў спаць. Доўга не ўдавалася заснуць. То перaтрасаў прачытаныя артыкулы, або карыстаў з артыкула В. Баршчэўскага «Знаёмімся з працаўнікамі рэдакцыі». Недзе пад поўнач заснуў. Тут, даражэнькія чытачы, і пачалося... Прысніўся мне сон і то не абы які. Снілася мне, што я прыехаў у Беласток. Адразу пачаў шукаць рэдакцыю «Нівы». Хаджу па вуліцах, чытаю напісы, але вуліцы Весялоўскага не магу нашчупаць. Стаў я на скрыжаванні вуліц і прыглядаюся пешаходам. Хачу па твары згадаць каторы мне паможа без блытаніны адшукаць патрэбную вуліцу. Гляджу ідзе мужчына гадоў 35—40, лёгенька ступае па тратуары, а пад пахою трымае плік папераў скручаных у трубачку. Ну, думаю сабе, чалавек відаць доўга сядзеў без руху, што начамі аж піша. А можа ён працуе ў якой рэдакцыі? Загарадзіў я дарогу, зняў шапку перад збянтэжаным незнаёмым, ветліва папрасіў прабачэння. Ён нічога не адказаў. Стаім, глядзім сабе ў вочы, як бараны на новыя вароты. Нарэшце я асмеліўся і пачаў распытваць пра патрэбную мне вуліцу. Ліха мяне пацягнула сказаць, што я шукаю рэдакцыю «Нівы».

— У рэдакцыю «Нівы» няма чаго спяшацца, — пачаў пасля маўчання незнаёмы, — там яны цэлымі начамі працуюць. Лепш мы зойдзем у піўную, ды глынем цёплага піва.

Зусім па-сяброўску, падумаў я. Гляджу на свайго новага сябру, твар у яго худы, пажоўклы, толькі нос чырвоны як морква. Шкада мне зрабілася гэтага чалавека, што праз мяне нос змарозіў і не думаючы доўга запрапанаваў зайсці ў піўную выпіць цёплага піва з цукрам. Праз паўгадзіны мы ўжо сядзелі за сталом.

П'ем, гамонім, пераліваем з пустога ў парожняе. Хмель пачаў рабіць сваё, але мне з галавы не выходзіць справа адведкаў рэдакцыі. Гляджу я на чырвоны нос свайго субяседніка і думаю: — Ты браток, відаць любіш такіх наіўных з вёскі, каб дарма папіць. Няма чаго тут час траціць, мушу зайсці ў рэдакцыю, бо невядома да каторай гадзіны яны там працуюць.

— Ну, — кажу, да свайго сябра па чарачцы,—трэба заплаціць і далей ісці. А ён аж пачырванеў са злосці:

— Што, ужо канец? Тады сам плаці цэлы рахунак.

Ліха цябе, — думаю, — заплачу абы адчапіцца і пайшоў да буфету. Даў я соценьку, а мне дваццаць злотых далі здачы.

Вяртаюся я да стала, а па маім кампану і след прастыў, ды разам з ім і мой партфель з мядоўкай знік. Спутнік №1 так хутка не адарваўся ад зямлі, як я адскочыў ад стала. Не было калі нават шапкай лысіну прыкрыць. Момант і я ўжо на вуліцы. Гляджу, аж метраў 50 мой «зямляк» плыве як гусак па тратуары, а ў правай руцэ мой партфель. Я як шалёны кінуўся ў дагонку і дагнаў зладзея.

— Міліцыя! Міліцыя! — пачаў я крычаць на ўсю глотку. Крычу і зладзею пад бакі штурханцы даю.

— Чаго ты б'ешся? На што табе міліцыя! — крычыць мне на вуха зладзеяшка і пачаў мяне тузаць.

Адчыніў я вочы. З неба ў акно глядзеў месяц і клаў цені ад ліп аж да ложка, а на ложку ляжала жонка.

— Дзе ты так напалохаўся? — пытае.

— У Беластоку, — адказаў я.

Гадзіннік выбіў першую гадзіну.

М. В.